

Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2016 – 2025

POWIAT KRAPKOWICKI

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krapkowicach

2016 rok

Spis treści

Część I WPROWADZENIE	2
Rozdział I CHARAKTERYSTYKA POWIATU	4
Rozdział II INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA NA TERENIE POWIATU KRAPKOWICKIEGO	6
Rozdział III ORGANIZACJE POZARZĄDOWE DZIAŁAJĄCE NA RZECZ OSÓB STARSZYCH, NIEPEŁNOSPRAWNYCH ORAZ WSPIERANIA DZIECKA I RODZINY	11
Część II DIAGNOZA NAJWAŻNIEJSZYCH PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W POWIECIE KRAPKOWICKIM	14
Rozdział I UBÓSTWO	17
Rozdział II BEZROBOCIE.....	19
Rozdział III DYSFUNKCJE SPOŁECZNE	30
III.1. UZALEŻNIENIA.....	31
III.2. PRZEMOC W RODZINIE.....	33
III.3. PRZESTĘPCZOŚĆ	38
Rozdział IV BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYCH ...	39
Rozdział V STARZENIE SIĘ SPOŁECZEŃSTWA I NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	49
CZĘŚĆ III ANALIZA STRATEGICZNA	58
Rozdział I ANALIZA MOCNYCH I SŁABYCH STRON RZUTUJĄCYCH NA SZANSE I ZAGROŻENIA W ROZWIĄZYWANIU ZIDENTYFIKOWANYCH PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH POWIATU KRAPKOWICKIEGO	60
Rozdział II PODSUMOWANIE CZĘŚCI DIAGNOSTYCZNEJ	64
Część IV CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE KIERUNKI ROZWOJU	65
Część V MONITORING I EWALUACJA	79
SPIS TABEL.....	80
SPIS WYKRESÓW	82
SPIS RYSUNKÓW	83

Część I WPROWADZENIE

Głównym założeniem strategii rozwiązywania problemów społecznych jest jej zgodność z podstawowymi zasadami życia społecznego, a w szczególności z zasadą pomocniczości, partycypacji społecznej i współodpowiedzialności. Wszelkie podejmowane przedsięwzięcia oparte na tym dokumencie będą prowadzone w oparciu o aktywne współdziałanie podmiotów istniejących na scenie publicznej. Adresatami podejmowanych działań będą głównie środowiska zagrożone wykluczeniem społecznym oraz te, które pozostają na marginesie życia społecznego.

Zadaniem strategii rozwiązywania problemów społecznych jest diagnoza i rozwiązywanie kluczowych problemów społecznych, z jakimi borykają się mieszkańcy powiatu krapkowickiego oraz wytyczenie kierunków działań na rzecz niwelowania zjawisk społecznie niepożądanych, a także tworzenie mechanizmów wzmacniających efektywność dokonywanych zmian poprzez wzmocnienie aktywności mieszkańców i ich współdziałanie z instytucjami publicznymi, organizacjami pozarządowymi i komercyjnymi.

Strategia jest długookresowym dokumentem planistycznym, obejmuje przedział lat 2016 – 2025. Do jej opracowania został zobligowany samorząd powiatowy na mocy ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej. Zgodnie z art. 19 pkt 1 ww. ustawy, do zadań własnych powiatu należy opracowanie i realizacja powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, wspierania osób niepełnosprawnych, rozwoju pieczy zastępczej i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.¹

Mając na uwadze powyższe założenia, opracowano dokument *Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2016 – 2025*, który inicjuje realizowanie działań we współpracy z wydziałami i jednostkami powiatowymi, jak również angażuje jednostki gminne, podmioty pozarządowe i prywatne przy jednoczesnym uwzględnieniu celów i kierunków działań wynikających z dokumentów strategicznych o zasięgu europejskim (Unii Europejskiej), krajowym i regionalnym.

---

¹ Art. 19 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015 r., poz. 163 ze zm.).

WYMIAR WSPÓLNOTOWY

Priorytety działań w wymiarze europejskim określa dokument *Europa 2020. Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu*, który wraz z *Szóstym Raportem na temat spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej* zakłada kierunki rozwoju, służące m.in. włączeniu społecznemu – tj. zwiększenie zatrudnienia, przeciwdziałanie ubóstwu i wykluczeniu społecznemu.

WYMIAR KRAJOWY

- *Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020. Nowy wymiar aktywnej integracji*, to dokument dotyczący prowadzenia działań skierowanych do osób i grup społecznych zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem na poszczególnych etapach życia.
- *Długofalowa Polityka Senioralna w Polsce na lata 2014 – 2020*, obejmuje m.in. działania związane z poprawą aktywizacji zawodowej i społecznej seniorów, zwiększeniem dostępności usług opiekuńczych i społecznych dostosowanych do potrzeb osób starszych, promowaniem właściwego stylu życia, zapewnieniem bezpieczeństwa i tworzeniem systemów wsparcia osób starszych w kryzysie.

WYMIAR REGIONALNY

- *Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego do 2020 r.*, oraz program *Specjalna Strefa Demograficzna w województwie opolskim do 2020 roku „Opolskie dla Rodziny”* z uwzględnieniem kierunków i działań dotyczących zatrudnienia i samozatrudnienia, przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu i ubóstwu, rozwoju i poprawy jakości usług opiekuńczych i wychowawczych.
- *Specjalna Strefa Demograficzna* – wspólne obszary działań to m.in.: **wsparcie rodziny** znajdującej się w trudnej sytuacji życiowej, rodzin w kryzysie, dzieci i młodzieży umieszczonej i opuszczającej pieczę zastępczą, w zakresie ustawy o pomocy społecznej, o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, o przeciwdziałaniu narkomanii, o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych; **wsparcie osób starszych** (ustawy: o pomocy społecznej, o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych, o ochronie zdrowia psychicznego, o przeciwdziałaniu przemocy

w rodzinie); **wsparcie osób niepełnosprawnych** i wyrównanie szans życiowych osób z niepełnosprawnościami (ustawy: o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych, o zatrudnieniu socjalnym, o przeciwdziałaniu bezrobociu i instytucjach rynku pracy, o pomocy społecznej); włączenie społeczne (ustawy: o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych, o zatrudnieniu socjalnym, o pomocy społecznej); promocji zatrudnienia (ustawy: o zatrudnieniu socjalnym, o spółdzielniach socjalnych, o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy).

WYMIAR LOKALNY

W wymiarze lokalnym cele określone w *Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2016 – 2020* mają swoje odzwierciedlenie m.in. w *Strategii Rozwoju Powiatu Krapkowickiego do roku 2020*, w obszarach dot. sprawnej i integrującej polityki społecznej, usprawnienia zadań w obszarze polityki społecznej, przeciwdziałaniu bezrobociu i promocji zatrudnienia.

Ponadto dokument strategiczny oparty jest na następujących lokalnych programach operacyjnych:

- *Powiatowy program rozwoju pieczy zastępczej na lata 2015 – 2017,*
- *Powiatowy program działań na rzecz osób niepełnosprawnych,*
- *Powiatowy program przeciwdziałania przemocy.*

Rozdział I CHARAKTERYSTYKA POWIATU

Powiat krapkowicki usytuowany jest w województwie opolskim, w górnym biegu rzeki Odry, u podnóża Góry Świętej Anny (Góry Chełmskiej). Położony jest na wysokości 170 m. n.p.m. i rozciąga się na powierzchni ok. 442 km².

Ludność zamieszkująca powiat krapkowicki to około 65 113 osób². Na 1 kilometr kwadratowy przypada 147 osób.

Powiat krapkowicki został utworzony w 1999 roku w ramach reformy administracyjnej. Jego siedzibą jest miasto Krapkowice.

² Stan na 2013 r., zgodnie z *Bazą Danych Lokalnych* dostępną na stronie Głównego Urzędu Statystycznego.

W skład powiatu wchodzi trzy gminy miejsko-wiejskie: Gogolin, Krapkowice oraz Zdzeszowice oraz dwie gminy wiejskie: Strzeleccki i Walce.

W powiecie krapkowickim położone są trzy miasta:

- Gogolin (prawa miejskie od 1967 r.),
- Krapkowice (prawa miejskie od 1294 r.),
- Zdzeszowice (prawa miejskie od 1962 r.).

Położenie na mapie województwa

Gmina Krapkowice jest najludniejszą gminą o specyfice przemysłowej. Liczy 23.688 mieszkańców. Podstawę gospodarki gminy stanowi przemysł papierniczy – Zakłady papiernicze Metsä Tissue Krapkowice Sp. z o.o. oraz mniejsze zakłady rodzinne. Inne ważniejsze firmy to: Chespa Sp. z o.o., Przedsiębiorstwo Usługowo Produkcyjne „POM” Sp. z o.o., Multiserwis Sp. z o.o. Liczne, mniejsze przedsiębiorstwa działają także w Krapkowicach-Otmęcie, w budynkach dawnej fabryki obuwia. Na terenie gminy, w rejonie węzła autostradowego, zlokalizowana została podstrefa ekonomiczna.

W gminie Gogolin, zamieszkałej przez 12.463 osoby, dominującą branżą jest przemysł cementowo-wapienniczy. Na jej terenie działają firmy: Górażdże Cement S.A. oraz Górażdże-Wapno Sp. z o.o. Ponadto w gminie znajduje się szereg zakładów branży meblowej, zakłady gastronomiczne, przedsiębiorstwa transportowo-spedycyjne oraz firmy świadczące usługi budowlane.

Gmina Zdzeszowice jest drugą pod względem liczby mieszkańców gminy w powiecie. Zamieszkuje ją 16.416 osób. W gminie dominuje przemysł, tylko niewielka liczba mieszkańców zajmuje się rolnictwem. Największym pracodawcą jest koksownia ArcelorMittal Poland S.A., która wraz ze spółkami zależnymi i kooperującymi zatrudnia ponad 4.000 osób. Na terenie gminy znajdują się również inne przedsiębiorstwa, m.in. Nordenia Polska Sp. z o.o. – producent opakowań z tworzyw sztucznych, WAKRO Sp. z o.o. – producent urządzeń do transportu i składowania materiałów sypkich.

Na obszarze gminy Strzeleczyki zamieszkałej przez 7.549 mieszkańców zarejestrowanych jest około 240 podmiotów gospodarczych. Do największych należą P.P.H.U. VENUS Sp. j. w Łowkowicach, produkująca elementy betonowe i wykonująca usługi budowlano-transportowe oraz FILPLAST Sp. z o.o. w Komornikach – producent stolarki budowlanej z PCV i aluminium. Na obszarze gminy występują znaczne pokłady żwirów i piasków, które służą za podstawowy materiał w branży budowlanej.

W gminie Walce, zamieszkałej przez 5.613 osób, ulokowały się dwie znaczące dla gospodarki powiatu firmy: B+K Polska Sp. z o.o. – filia jednego z największych producentów opakowań na świecie oraz nowoczesny młyn w Straduni należący do firmy GoodMills Polska Sp. z o.o.

Powiat krapkowicki jest usytuowany pomiędzy ośrodkami o dużej koncentracji podmiotów gospodarczych (przemysł, handel, usługi). W niewielkiej odległości znajdują się dwa największe miasta Opolszczyzny: Opole i Kędzierzyn-Koźle.

Rozdział II INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA NA TERENIE POWIATU KRAPKOWICKIEGO

Zasoby infrastruktury społecznej to instytucje mające na celu zaspokojenie potrzeb społecznych mieszkańców powiatu. W szczególności chodzi o potrzeby, których mieszkańcy nie mogą zaspokoić w inny sposób, jak tylko w ramach sfery publicznej oraz sektora pozarządowego.

Infrastrukturę społeczną powiatu krapkowickiego – poza opisanymi poniżej: DPS „Anna” w Krapkowicach, DSS „Św. Barbara” w Kamionku, WTZ w Krapkowicach, ŚDS

w Krapkowicach, DDP „Jarzębina” w Zdieszowicach, DDP „Stokrotka” w Zdieszowicach, DDP w Krapkowicach oraz ZOL w Górażdżach – tworzą:

- **JEDNOSTKI POMOCY SPOŁECZNEJ**

Zadania z zakresu pomocy społecznej na terenie powiatu realizują jednostki administracji samorządowej i pozarządowej. Do jednostek pomocy społecznej należą m.in. powiatowe centrum pomocy rodzinie, ośrodki pomocy społecznej, domy pomocy społecznej.

OŚRODKI POMOCY SPOŁECZNEJ

Zadania z zakresu pomocy społecznej na szczeblu gminy realizują ośrodki pomocy społecznej. Na terenie powiatu krapkowickiego funkcjonują:

- Ośrodek Pomocy Społecznej w Krapkowicach,
- Ośrodek Pomocy Społecznej w Gogolinie,
- Ośrodek Pomocy Społecznej w Walcach,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Strzeleczkach,
- Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zdieszowicach.

Ośrodki pomocy społecznej realizują na rzecz mieszkańców gminy – zarówno w formie finansowej jak i rzeczowej – następujące zadania o charakterze obowiązkowym:

- udzielenie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych, stałych oraz celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom nie mającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o powszechnym ubezpieczeniu w NFZ,
- opłacanie składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która rezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie nie zamieszkującymi matką, ojcem lub rodzeństwem,
- praca socjalna,

- organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- prowadzenie i zapewnienie miejsc w placówkach wsparcia dziennego lub mieszkaniach chronionych,
- dożywianie dzieci,
- sprawianie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym,
- kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu,
- pomoc osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego.

Ponadto do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez gminę należy m.in. świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania osób z zaburzeniami psychicznymi, wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną, udzielanie schronienia, posiłku oraz niezbędnego ubrania cudzoziemcom.

POWIATOWE CENTRUM POMOCY RODZINIE W KRAPKOWICACH

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie jest jednostką organizacyjną pomocy społecznej podporządkowaną bezpośrednio Zarządowi Powiatu, realizującą zadania powiatu dotyczące rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, wspierania osób niepełnosprawnych i innych. Celem tych działań jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

Do zadań PCPR należy również prowadzenie specjalistycznego poradnictwa, zapewnienie dzieciom pozbawionym opieki rodzicielskiej opieki w formie pieczy zastępczej rodzinnej lub instytucjonalnej, organizowanie wsparcia osobom usamodzielnianym opuszczającym pieczę zastępczą, tworzenie warunków do powstawania i działania rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka i rodzin pomocowych.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie dofinansowuje m.in. uczestnictwo osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych, zaopatrzenie w sprzęt rehabilitacyjny, zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze, likwidację

barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych.

Ponadto Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie prowadzi Ośrodek Interwencji Kryzysowej, a w szczególności świadczy usługi na rzecz osób i rodzin z terenu powiatu krapkowickiego będących w stanie kryzysu, a także udziela doraźnego poradnictwa specjalistycznego: psychologicznego, prawnego oraz socjalnego osobom oraz rodzinom, które mają trudności lub wykazują potrzebę wsparcia w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych.

Podstawą działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie jest statut uchwalony przez Radę Powiatu i regulamin organizacyjny przyjęty uchwałą Zarządu Powiatu.

- **PLACÓWKI OŚWIATOWE**

Na terenie Powiatu Krapkowickiego – samodzielnie lub wchodząc w skład zespołów – funkcjonuje: 20 przedszkoli, 29 szkół podstawowych (w tym 1 specjalna), 8 gimnazjów (w tym 1 dwujęzyczne i 1 specjalne), 2 licea ogólnokształcące, 2 technika, 2 zasadnicze szkoły zawodowe, centrum kształcenia ustawicznego, 3 licea ogólnokształcące dla dorosłych, 2 szkoły policealne dla dorosłych, szkoła specjalna przysposabiająca do pracy oraz poradnia psychologiczno-pedagogiczna.

Z tego Powiat Krapkowicki jest organem prowadzącym dla następujących jednostek:

- 1) **Zespół Szkół Zawodowych im. Piastów Opolskich w Krapkowicach**, w skład którego wchodzi: technikum, zasadnicza szkoła zawodowa, liceum ogólnokształcące dla dorosłych, szkoła policealna dla dorosłych.
- 2) **Zespół Szkół im. J. Kilińskiego w Krapkowicach**. w skład którego wchodzi: liceum ogólnokształcące, liceum ogólnokształcące dla dorosłych, gimnazjum dwujęzyczne.
- 3) **Zespół Szkół im. Jana Pawła II w Zdieszowicach**, w skład którego wchodzi: technikum, zasadnicza szkoła zawodowa, liceum ogólnokształcące dla dorosłych, szkoła policealna dla dorosłych, centrum kształcenia ustawicznego.
- 4) **Zespół Szkół Specjalnych im. J. Tuwima w Krapkowicach**, w skład którego wchodzi: szkoła podstawowa specjalna, gimnazjum specjalne, szkoła specjalna przysposabiająca do pracy.
- 5) **Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Krapkowicach**.

- **POWIATOWY URZĄD PRACY W KRAPKOWICACH**

Zadania państwa w zakresie promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia oraz aktywizacji zawodowej są realizowane przez instytucje rynku pracy działające w celu:

- 1) pełnego i produktywnego zatrudnienia;
- 2) rozwoju zasobów ludzkich;
- 3) osiągnięcia wysokiej jakości pracy;
- 4) wzmacniania integracji oraz solidarności społecznej;
- 5) zwiększania mobilności na rynku pracy.

Do zadań samorządu powiatu w zakresie polityki rynku pracy realizowanej przez Powiatowy Urząd Pracy należy w szczególności:

- 1) pozyskiwanie i gospodarowanie środkami finansowymi na realizację zadań z zakresu aktywizacji lokalnego rynku pracy;
- 2) udzielanie informacji o możliwościach i zakresie pomocy określonej w ustawie;
- 3) udzielanie pomocy bezrobotnym i poszukującym pracy w znalezieniu pracy przez pośrednictwo pracy i poradnictwo zawodowe;
- 4) udzielanie pomocy pracodawcom w pozyskiwaniu pracowników przez pośrednictwo pracy i poradnictwo zawodowe;
- 5) realizacja zadań związanych z KFS, w szczególności udzielanie pomocy pracodawcom poprzez finansowanie kształcenia ustawicznego pracowników i pracodawcy;
- 6) rejestrowanie bezrobotnych i poszukujących pracy;
- 7) ustalanie profili pomocy dla bezrobotnych;
- 8) inicjowanie, organizowanie i finansowanie usług i instrumentów rynku pracy;
- 9) inicjowanie, organizowanie i finansowanie szkoleń i przygotowania zawodowego dorosłych;
- 10) współdziałanie z powiatowymi radami rynku pracy w zakresie promocji zatrudnienia oraz wykorzystania środków Funduszu Pracy;
- 11) współpraca z gminami w zakresie upowszechniania ofert pracy i informacji o usługach poradnictwa zawodowego, szkoleniach, przygotowaniu zawodowym dorosłych, stażach, organizacji robót publicznych oraz prac społecznie użytecznych, realizacji Programu Aktywizacja i Integracja, oraz zatrudnienia socjalnego na podstawie przepisów o zatrudnieniu socjalnym;
- 12) przyznawanie i wypłacanie zasiłków oraz innych świadczeń z tytułu bezrobocia;
- 13) opracowywanie i realizowanie indywidualnych planów działania;
- 14) realizowanie projektów w zakresie promocji zatrudnienia, w tym przeciwdziałania bezrobociu, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej bezrobotnych, wynikających z programów operacyjnych współfinansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Funduszu Pracy;
- 15) organizacja i realizowanie programów specjalnych.

Rozdział III ORGANIZACJE POZARZĄDOWE DZIAŁAJĄCE NA RZECZ OSÓB STARSZYCH, NIEPEŁNOSPRAWNYCH ORAZ WSPIERANIA DZIECKA I RODZINY

Organizacje pozarządowe w zakresie swojego działania obejmują m.in. zadania dotyczące rozwiązywania problemów społecznych. Członkowie stowarzyszeń to osoby zaangażowane w pracę na rzecz wspierania osób niepełnosprawnych, rodzin dysfunkcyjnych, środowiska lokalnego itp.

Większość organizacji w swoim statucie posiada zapis o działaniu prospołecznym. Powiat Krapkowicki posiada program określający zasady współpracy z organizacjami pozarządowymi.

Na terenie powiatu krapkowickiego działają:

- **Opolskie Stowarzyszenie na Rzecz Niepełnosprawnych w tym Rodzin i Osób z Chorobą Alzheimera w Krapkowicach**, które ma za zadanie: popularyzację wiedzy nt. choroby Alzheimera, jej leczenia i zapobiegania; objęcie pomocą członków stowarzyszenia mającą na celu rozwiązanie ich indywidualnych problemów; informowanie o prawach i uprawnieniach osób niepełnosprawnych.
- **Związek Harcerstwa Polskiego Komenda Hufca w Krapkowicach**, którego głównymi celami są: wychowanie człowieka metodą harcerską; upowszechnianie w harcerstwie ideałów harcerskich; prowadzenie pracy wychowawczej; organizowanie stałych zajęć pozalekcyjnych dla uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych.
- **Polski Związek Niewidomych koło w Krapkowicach**, który ma na celu: społeczną integrację; ochronę interesów zawodowych, ekonomicznych i społecznych; przeciwdziałanie dyskryminacji; organizowanie wzajemnej pomocy.
- **Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Oddział Rejonowy w Krapkowicach**, który dąży do poprawy warunków socjalno-bytowych; organizuje życie kulturalne, reprezentuje interesy swoich członków wobec władz administracji publicznej.
- **Uniwersytet Trzeciego Wieku w Krapkowicach**, który ma za zadanie prowadzenie działalności popularno-naukowej oraz kulturalno-rekreacyjnej; aktywizację społeczną osób starszych; działalność w dziedzinie oświaty, kultury i ochrony zdrowia, zachowanie i zwiększenie intelektualnej, psychicznej i fizycznej sprawności członków.

- **Krapkowickie Stowarzyszenie Trzeźwościowo-Turystyczne w Krapkowicach**, którego głównym celem jest promocja trzeźwego stylu życia oraz pomoc osobom uzależnionym i ich rodzinom.
- **Opolskie Stowarzyszenie Ekologiczno-Kulturowe „CIS” w Krapkowicach**, którego zadaniami są: działanie na rzecz czystości i ochrony środowiska; poprawa warunków życia społeczeństwa; upowszechnianie zdrowego stylu życia; organizowanie imprez sportowych, artystycznych i innych.
- **Stowarzyszenie „Krapkowicki Klub Biegacza”**, który dąży do wychowania dzieci, młodzieży i dorosłych przez kulturę fizyczną, rekreację, sport i turystykę; promocji zdrowia oraz czynnego trybu życia; a także organizuje różnorodne formy wypoczynku.
- **Klub Aktywnego Wypoczynku i Rekreacji „Krapkowickie Rowerki”**, który zajmuje się propagowaniem wszelkich form czynnego wypoczynku, służącemu rozwojowi sprawności fizycznej również wśród osób niepełnosprawnych oraz szerzeniem kultury turystyki.
- **Krapkowickie Stowarzyszenie Oświatowe**, którego celem jest wspieranie rozwoju lokalnej edukacji; ustanawianie stypendiów naukowych dla uczniów, studentów; przeciwdziałanie zjawiskom przemocy i uzależnień wśród dzieci i młodzieży.
- **Fundacja „POMOC” w Krapkowicach**, która zajmuje się wspieraniem osób i instytucji w zakresie opieki i pomocy społecznej oraz ochrony zdrowia; wspieraniem, promocją i pomocą w rozwoju kariery dzieci i młodzieży uzdolnionej z rodzin o niskich dochodach.
- **CARITAS Diecezji Opolskiej**, którego celem jest: współpraca w zakresie opieki z władzami samorządowymi; bezpośrednia działalność charytatywna; realizacja zadań w zakresie działalności profilaktycznej, edukacji i promocji zdrowia; szerzenie chrześcijańskich zasad miłosierdzia. W ramach organizacji na terenie powiatu – w Broźcu, Gogolinie, Krapkowicach i Zielinie – funkcjonują **Stacje Opieki Caritas**, które mają na celu: wykonywanie zabiegów pielęgnacyjno-leczniczych, promocję i profilaktykę zdrowotną, ocenę wydolności pielęgnacyjno-opiekuńczej rodziny; współpracę z opiekunami społecznymi i wolontariuszami Parafialnych Zespołów Caritas; całościową opiekę paliatywną w terminalnym okresie choroby; asystowanie umierającym.

- **Stowarzyszenie Pomocy Rodzinie Gminy Gogolin „Okaż serce innym”**, którego zadaniami są: pomoc materialna i rzeczowa dla najuboższych z gminy Gogolin; pomoc edukacyjna, prawna i doradztwo rodzinne; integracja dzieci z rodzin dysfunkcyjnych; uczestnictwo w programach profilaktycznych; tworzenie sieci wolontariuszy; organizacja zbiórek publicznych.
- **Stowarzyszenie Oświatowo-Artystyczne „Edukacja ku przyszłości”**, które zajmuje się organizowaniem warsztatów naukowych dla uzdolnionej młodzieży oraz prowadzeniem działalności edukacyjnej wśród osób trzeciego wieku.
- **Stowarzyszenie „Otwarte Serce” w Zdieszowicach**, którego celem jest: udzielanie pomocy rodzinom i rodzinom zastępczym; tworzenie świetlic i ośrodków żywienia; prowadzenie profilaktyki i terapii w zakresie uzależnień; organizowanie różnorodnych form wypoczynku; prowadzenie domów noclegowych; organizowanie i prowadzenie własnych placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz adaptacyjno-rehabilitacyjnych; działalność charytatywna.
- **Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych w Zdieszowicach**, które zajmuje się: niesieniem pomocy osobom objętym działalnością stowarzyszenia, zwłaszcza pomocy organizacyjnej, moralnej, duchowej, oświatowo-wychowawczej, prawnej, medycznej i w razie potrzeby charytatywnej; organizowaniem miejsc pracy chronionej; a także tworzeniem perspektyw godnego życia osobom w podeszłym wieku.
- **Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Oddział Rejonowy Zdieszowice**, który dąży do poprawy warunków socjalno-bytowych; organizuje życie kulturalne oraz reprezentuje interesy członków wobec władz administracji publicznej.
- **Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży w Zdieszowicach**, które ma na celu: pomoc we wszechstronnym rozwoju młodego człowieka; dbałość o rozwój fizyczny; organizowanie i wartościowe wykorzystanie wolnego czasu ze szczególnym propagowaniem życia w trzeźwości.
- **Stowarzyszenie Miłośników Wychowania Poprzez Sport i Rekreację „Koksownik”**, którego zadaniami są: krzewienie kultury fizycznej i sportu; stwarzanie alternatywy dla osób zagrożonych dysfunkcjami społecznymi; niesienie pomocy organizacyjnej, moralnej, oświatowo-wychowawczej oraz charytatywnej; organizowanie zajęć socjoterapeutycznych dla rozładowania napięć emocjonalnych; propagowanie wiedzy

- na temat sposobów rozwiązywania problemów życiowych bez uciekania się do alkoholu, narkotyków lub działalności przestępczej; organizowanie dożywiania i pomoc w zakupie sprzętu sportowego.
- **Koło Związku Emerytów i Rencistów w Walcach**, które zajmuje się: organizacją wycieczek integracyjnych i poznawczych, spotkań towarzyskich; prowadzeniem działalności na rzecz lokalnego środowiska, w tym organizowaniem pomocy dla seniorów, kultywowaniem tradycji ludowych (waleckie koło posiada zespół ludowy „Waleckie seniorki”, który nieustannie rozwija swój repertuar pieśni i tańców ludowych).
  - **Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Wsi Walce**, które prowadzi działalność wspomagającą rozwój wspólnot i społeczności lokalnej.
  - **Związek Śląskich Kobiet Wiejskich w Walcach**, które ma na celu m.in. umacnianie społecznego znaczenia kobiet w środowisku wiejskim.
  - **Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Wsi w Straduni**, które prowadzi działalność na rzecz swoich członków oraz ogółu mieszkańców.

Współpraca z organizacjami pozarządowymi polega również na działaniach informacyjnych i promujących. Przekazywanie informacji i promocja odbywa się na spotkaniach z organizacjami pozarządowymi. Dzięki wieloletniej współpracy zarówno krąg jak i zakres współpracy powiatu krapkowickiego z organizacjami pozarządowymi stale się poszerza.

Część II DIAGNOZA NAJWAŻNIEJSZYCH PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W POWIECIE KRAPKOWICKIM

Podstawą do wskazania głównych problemów społecznych w powiecie krapkowickim było zdiagnozowanie zbiorowości, która z powodu niekorzystnych czynników środowiskowych bądź życiowych zmuszona była do korzystania z pomocy społecznej. Dane wyjściowe zostały uzyskane dzięki współpracy z ośrodkami pomocy społecznej naszego powiatu. Poniższe przeliczenia mają charakter ogólny i orientacyjny. Ze względu na złożoność problemów beneficjentów pomocy społecznej podczas dokonywania analizy podaje się dwie wielkości: liczbę rodzin oraz liczbę osób w rodzinach. Ponadto dane odnoszą się wyłącznie

do świadczeniobiorców – brak jest informacji o osobach korzystających ze wsparcia pozafinansowego.

Tabela nr 1

Liczba osób i rodzin objętych pomocą społeczną w poszczególnych gminach w latach 2012 – 2014

LP.	NAZWA GMINY	LICZBA LUDNOŚCI	OBJĘCI POMOCĄ SPOŁECZNĄ					
			LICZBA RODZIN			LICZBA OSÓB, KTÓRYM PRYZNANO ŚWIADCZENIA		
			2012	2013	2014	2012	2013	2014
		2014						
1.	GOGOLIN	12 519	395	483	411	858	1 071	834
2.	KRAPKOWICE	23 254	781	810	807	1 020	1 197	1 186
3.	STRZELECZKI	7 486	116	124	110	135	148	128
4.	WALCE	5 585	130	121	168	134	124	175
5.	ZDZIESZOWICE	16 135	279	309	280	301	325	294
RAZEM:		64 979	1701	1847	1776	2448	2865	2617

Źródło: Ośrodki pomocy społecznej z terenu powiatu krapkowickiego.

W powiecie krapkowickim najwięcej osób objętych pomocą społeczną zostało zarejestrowanych w 2013 roku. Przy czym jedynie w gminie Walce – we wspomnianym roku – świadczenia zostały przyznane mniejszej liczbie osób niż w roku poprzednim.

W 2014 roku największy procent ludności, którym przyznano świadczenia zanotowano w gminie Gogolin (6,66%), natomiast najmniejszy w gminie Strzeleccki (1,71%) oraz Zdieszowice (1,82%). Ogółem w powiecie krapkowickim ze środków pomocy społecznej w 2014 roku korzystało 4,03% społeczeństwa.

Tabela nr 2

Powody przyznania pomocy przez gminy w latach 2012 – 2014

POWÓD TRUDNEJ SYTUACJI ŻYCIOWEJ	LICZBA RODZIN OBJĘTYCH POMOĄ		
	W LATACH:		
	2012	2013	2014
UBÓSTWO	792	955	950
SIEROCTWO	0	0	0
BEZDOMNOŚĆ	55	65	76
BEZROBOCIE	756	910	830
NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	506	526	556
DŁUGOTRWAŁA LUB CIĘŻKA CHOROBA	492	569	642
PRZEMOC W RODZINIE	20	28	32
POTRZEBA OCHRONY MACIERZYŃSTWA	83	141	154
W TYM:			
WIELODZIETNOŚĆ:	35	71	77
BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEKUŃCZO- WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIA GOSPODARSTWA DOMOWEGO OGÓŁEM:	500	486	510
W TYM:			
RODZINY NIEPEŁNE:	238	268	247
RODZINY WIELODZIETNE:	127	100	97
TRUDNOŚCI W INTEGRACJI OSÓB, KTÓRE UZYSKAŁY STATUS UCHODźCY, OCHRONĘ UZUPEŁNIAJĄCĄ LUB ZEZWOLENIE NA POBYT CZASOWY	0	0	0
TRUDNOŚCI W PRZYSTOSOWANIU DO ŻYCIA PO ZWOLNIENIU Z ZAKŁADU KARNEGO	37	53	44
ALKOHOLIZM LUB NARKOMANIA	168	188	179

ZDARZENIA LOSOWE I SYTUACJA KRYZYSOWA	5	11	31
KLĘSKA ŻYWIOŁOWA LUB EKOLOGICZNA	0	0	13

Źródło: Ośrodki pomocy społecznej z terenu powiatu krapkowickiego.

Najczęściej występującym powodem korzystania z pomocy społecznej wśród rodzin w powiecie krapkowickim było ubóstwo, a następnie bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego.

Mieszkańcy powiatu otrzymali pomoc z powodu:

- ubóstwa: w 2012 r. – 46,56%, w 2013 r. – 51,71%, w 2014 r. – 53,49% rodzin,
- bezrobocia: w 2012 r. – 44,44%, w 2013 r. – 49,27%, w 2014 r. – 46,73% rodzin,
- niepełnosprawności: w 2012 r. – 29,75%, w 2013 r. – 28,48%, w 2014 r. – 31,31% rodzin,
- długotrwałej lub ciężkiej choroby: w 2012 r. – 28,92%, w 2013 r. – 30,81%, w 2014 r. – 36,15% rodzin,
- bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego: w 2012 r. – 29,39%, w 2013 r. – 26,31%, w 2014 r. – 28,72% rodzin.

Rozdział I UBÓSTWO

Przedstawiona struktura powodów z tytułu których przyznano pomoc wyraźnie wskazuje, iż głównym problemem społecznym w powiecie krapkowickim jest ubóstwo. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa utrzymuje się nadal na wysokim poziomie. Najbardziej zagrożone ubóstwem są rodziny wielodzietne oraz niepełne.

Bezpośrednią przyczyną ubóstwa jest przede wszystkim bezrobocie, które z kolei wywołuje wiele innych, złożonych problemów i prowadzi do rozwoju dysfunkcji. Stopień zagrożenia ubóstwem³ badany jest na poziomie wojewódzkim na podstawie danych

³ Stopień zagrożenia ubóstwem w woj. opolskim. Wielowymiarowa analiza porównawcza opracowana na podstawie metody wzorca rozwoju, Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Opolu, stan na 31 grudnia 2014 r.

pochodzących z Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Opolu, sprawozdawczości z zakresu pomocy społecznej oraz danych Urzędu Statystycznego w Opolu.

W ocenie stopnia ubóstwa bierze się pod uwagę następujące czynniki:

- liczbę zarejestrowanych bezrobotnych – wskaźnik bezrobocia,
- liczbę osób w rodzinach otrzymujących pomoc z powodu ubóstwa – wskaźnik niskich dochodów,
- liczbę osób w rodzinach wielodzietnych, objętych pomocą społeczną – wskaźnik rodzin wielodzietnych,
- liczbę osób w rodzinach niepełnych, objętych pomocą społeczną – wskaźnik rodzin niepełnych.

Badania zjawiska ubóstwa, prowadzone od wielu lat w Polsce przez GUS potwierdzają, że zjawisko to ściśle powiązane jest z bezrobociem, niskimi (ze źródeł niezarobkowych) dochodami rodziny oraz wielodzietnością i niepełnosprawnością.

Tabela nr 3

Nakłady finansowe na udzielone świadczenia z pomocy społecznej w gminach – zadania własne w latach 2012 – 2014

LP.	NAZWA GMINY	NAKŁADY FINANSOWE W ZŁ W LATACH		
		2012	2013	2014
1	GOGOLIN	1 676 147,18	1 710 336,06	1 806 967,72
2	KRAPKOWICE	3 114 891,61	3 641 462,26	3 720 144,93
3	STRZELECZKI	306 616,00	374 394,00	367 391,00
4	WALCE	188 765,35	243 516,51	278 239,71
5	ZDZIESZOWICE	1 045 199,62	1 054 469,31	1 087 860,81
RAZEM:		6 269 368,09	6 927 398,24	7 137 702,37

Źródło: Ośrodki pomocy społecznej z terenu powiatu krapkowickiego.

Analizując dane zawarte w powyższej tabeli można zauważyć, że z roku na rok, nakłady finansowe na świadczenia z pomocy społecznej w ramach zadań własnych poszczególnych gmin w powiecie krapkowickim rosną.

Rozdział II BEZROBOCIE

Bezrobocie to zjawisko społeczne towarzyszące gospodarce wolnorynkowej, spowodowane brakiem równowagi pomiędzy popytem i podażą pracy. W efekcie podaż, czyli liczba oferowanych przez pracodawców miejsc pracy jest niższa od popytu – liczby osób zdolnych do pracy i deklarujących chęć jej podjęcia.

Bezrobotni to osoby niezatrudnione, nie prowadzące działalności gospodarczej ani innej pracy zarobkowej, nie znajdujące faktycznego zatrudnienia. Bezrobotnym w rozumieniu przepisów ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy jest osoba poszukująca zatrudnienia, która:

- ukończyła 18 rok życia (pełnoletnia),
- nie osiągnęła wieku emerytalnego,
- aktualnie nie uczy się na żadnym szczeblu kształcenia lub nie jest skierowana na szkolenie przez PUP,
- jest zameldowana lub pozostaje w Polsce legalnie lub jej pobyt może zostać zalegalizowany (azyl polityczny, karta stałego lub czasowego pobytu, obywatele UE)⁴.

Bezrobocie wyrażane jest stopą bezrobocia czyli liczbą będącą ilorazem liczby osób bezrobotnych podzieloną przez liczbę osób aktywnych zawodowo w danej kategorii ludności. Natomiast do osób aktywnych zawodowo zalicza się zarówno osoby pracujące, jak i osoby bezrobotne poszukujące pracy i zainteresowane jej podjęciem.

Tabela nr 4

Stopa bezrobocia w latach 2012 – 2014 w powiecie krapkowickim

STAN NA DZIEŃ 31 GRUDNIA	STOPA BEZROBOCIA
2012	10,9 %
2013	9,8 %
2014	8,6 %

Źródło: Główny Urząd Statystyczny.

⁴ Art. 2 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (j.t. Dz. U. z 2015 r., poz. 149).

Przez ostatnie trzy lata stopa bezrobocia w powiecie krapkowickim utrzymuje się na niskim poziomie i stale spada, podczas gdy w Polsce w grudniu 2014 roku wynosiła ona 11,4 %⁵.

Na zmianę stopy bezrobocia wpływ miały m.in. spadek ludności w powiecie krapkowickim – spowodowany emigracją zarobkową, zmianą struktury społeczeństwa ze zmniejszającą się liczbą osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym oraz wzrost zatrudnienia subsydiowanego – w tym prac interwencyjnych, robót publicznych czy też refundacji nowoutworzonych stanowisk pracy.

Zjawisko bezrobocia w ostatnich latach jest stałym elementem rzeczywistości i stanowi jeden z najważniejszych problemów społecznych, dotyczy zarówno osób zdrowych jak i niepełnosprawnych, w przypadku tych drugich pokonanie barier ograniczających możliwość zatrudnienia jest znacznie trudniejsze. Obserwujemy, że aktywność zawodowa osób niepełnosprawnych – w porównaniu z resztą społeczeństwa – ze względu na ograniczenia spowodowane stanem fizycznym, psychicznym lub umysłowym tej grupy jest znacznie mniejsza.

W zdecydowanej większości przypadków bezrobocie negatywnie oddziałuje na osoby nim dotknięte, osłabia osobowość człowieka, a także poczucie własnej wartości, często osoba bez pracy nabywa przekonanie, że jest bezużyteczna, mniej wartościowa, niedoceniana. Długotrwałe bezrobocie prowadzi do izolacji społecznej poszczególnych osób, jak również ich rodzin. Utrwala w społeczeństwie postawę wyuczzonej bezradności.

Specyfika gospodarki wolnorynkowej wymaga szybkiego przystosowania się do zmian zachodzących na rynku pracy, które łączą się z koniecznością ciągłego doskonalenia zawodowego, umiejętnością nabywania nowych kwalifikacji, zmianą miejsca zamieszkania. Atrakcyjność kandydata do pracy w głównej mierze zależy od jego umiejętności, wszechstronności, doświadczenia i kompetencji. Dla pracodawców liczą się głównie pracownicy, których nie trzeba szkolić i wdrażać w nowe obowiązki, lecz osoby zdolne do wykonywania pracy od razu po przyjęciu.

---

⁵ Stan na 31.12.2014 r. – Główny Urząd Statystyczny.

Tabela nr 5

Bezrobotne kobiety i mężczyźni w latach 2012 – 2014

WYSZCZEGÓLNIENIE	LICZBA BEZROBOTNYCH OGÓŁEM	W TYM:			
		MĘŻCZYŹNI	UDZIAŁ MĘŻCZYŹN W OGÓLNEJ LICZBIE BEZROBOTNYCH	KOBIETY	UDZIAŁ KOBIET W OGÓLNEJ LICZBIE BEZROBOTNYCH
Stan na 31.12.2012	2 684	1 115	41,54%	1 569	58,46%
Stan na 31.12.2013	2 591	1 039	40,10%	1 552	59,90%
Stan na 31.12.2014	2 340	942	40,26%	1 398	59,74%

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Krapkowicach.

W ciągu ostatnich trzech lat w powiecie krapkowickim udział kobiet w ogólnej liczbie bezrobotnych był każdorazowo o ok. 19% wyższy niż udział mężczyzn. Według stanu na 31 grudnia 2014 roku bezrobocie zmalało o 12,82% w stosunku do stanu z końca grudnia 2012 roku.

Tabela nr 6

Bezrobotni według wieku – stan na dzień 31.12.2014 r.

WIEK	BEZROBOTNI OGÓŁEM	W TYM:
		BEZROBOTNE KOBIETY
18 – 24 lata	460	285
25 – 34 lata	604	417
35 – 44 lata	439	294
45 – 54 lata	474	276
55 lat i więcej	363	126
OGÓŁEM	2 340	1 398

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Krapkowicach.

Najliczniejszą grupę bezrobotnych stanowią osoby w wieku 25 – 34 lat, wśród których 69,04% to bezrobotne kobiety. Zjawisko to jest niepokojące, gdyż

powoduje nasilającą się w tej grupie wiekowej emigrację zarobkową, a w efekcie prowadzi do zmian struktury ludności w powiecie krapkowickim.

Tabela nr 7

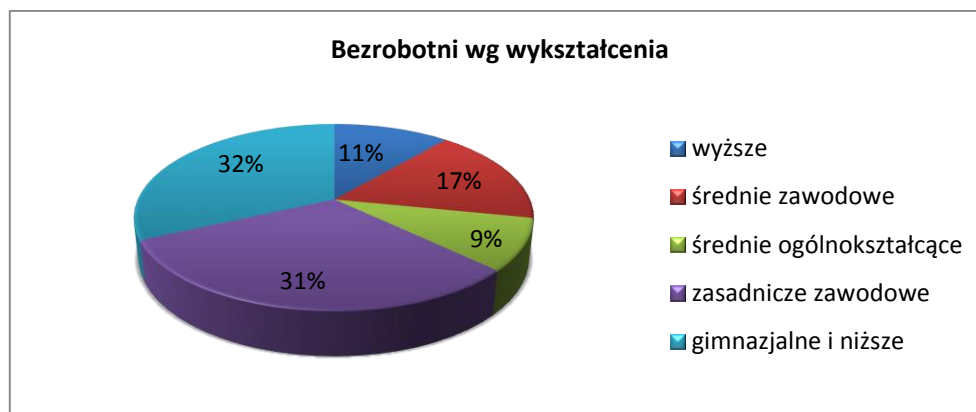
Bezrobotni według wykształcenia – stan na dzień 31.12.2014 r.

WYKSZTAŁCENIE	BEZROBOTNI OGÓŁEM	W TYM:
		KOBIETY
wyższe	263	177
policealne i średnie zawodowe	396	288
średnie ogólnokształcące	209	161
zasadnicze zawodowe	727	392
gimnazjalne i niższe	745	380
OGÓŁEM	2340	1398

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Krapkowicach.

Wykres nr 1

Bezrobotni według wykształcenia – stan na dzień 31.12.2014 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Krapkowicach.

Bezrobotni z wykształceniem gimnazjalnym i niższym stanowią najliczniejszą grupę ogółu bezrobotnych – 32%, w tym 16% kobiety. Kolejne w grupie to osoby z wykształceniem zasadniczym – 31% ogółu bezrobotnych, w tym kobiety – ok. 17%. Najmniej liczną grupą są osoby z wykształceniem średnim ogólnokształcącym i wyższym.

Niepokojące jest zjawisko długotrwałego bezrobocia wśród kobiet, które na koniec 2014 roku w powiecie krapkowickim stanowiły 35%⁶ ogółu zarejestrowanych. Kobiety w ogólnych statystykach urzędu pracy dominują, co wynika z kilku przyczyn:

- rynek pracy posiada więcej ofert pracy dla mężczyzn,
- kobiety z uwagi na posiadanie rodzin są mniej aktywne w poszukiwaniu pracy,
- kobiety charakteryzuje przywiązanie do miejsca zamieszkania (brak gotowości do wyjazdów),
- kobiety wykazują większą skłonność do korzystania z opieki społecznej,
- brak jest odpowiednich placówek na terenach wiejskich dłużej otwartych, takich jak przedszkola oraz brak żłobków,
- brak jest dojazdu komunikacją publiczną do większych miejscowości i miast.

Niebezpieczeństwo zagrożenia bezrobociem związane jest z grupami osób, które znajdują się w szczególnej sytuacji na rynku pracy⁷, a które określa ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

Tabela nr 8

Bezrobotni znajdujący się w szczególnej sytuacji na rynku pracy – stan na dzień 31.12.2014 r.

WYBRANE KATEGORIE BEZROBOTNYCH	LICZBA BEZROBOTNYCH
do 25 roku życia	460
długotrwanie bezrobotni	1 244
powyżej 50 roku życia	624
bez kwalifikacji zawodowych	721
bez doświadczenia zawodowego	414
bez wykształcenia średniego	1 472
samotnie wychowujące co najmniej jedno dziecko do 18 roku życia	216
którzy po odbyciu kary pozbawienia wolności nie podjęli zatrudnienia	70
niepełnosprawni	116

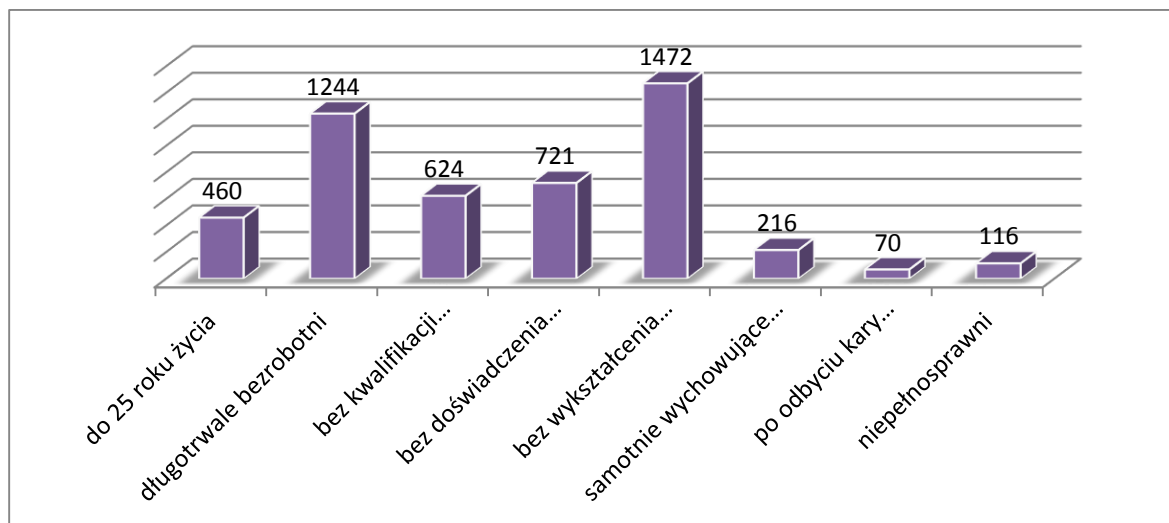
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Krapkowicach.

⁶ Opracowanie na podstawie danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Krapkowicach.

⁷ Art. 49 Ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2013 r., poz. 674).

Wykres nr 2

Bezrobotni znajdujący się w szczególnej sytuacji na rynku pracy – stan na dzień 31.12.2014 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Krapkowicach.

Najliczniejszą grupę bezrobotnych stanowią osoby bez wykształcenia średniego (1472) oraz długotrwale bezrobotni (1244). Wykształcenie – jak wynika z powyższych danych – ma bardzo duże znaczenie w znalezieniu pracy. Natomiast osoby bezrobotne, pozostające długo bez pracy, mają zazwyczaj za sobą kilka nieudanych prób znalezienia pracy. Długotrwale bezrobotni są szczególnie narażeni na wykluczenie z rynku pracy z powodu znacznej deprecjacji swych umiejętności i kwalifikacji zawodowych. Z upływem czasu zmieniają się też ich postawy wobec pracy i bezrobocie staje się sposobem na życie dla kolejnych generacji, co w socjologii określa się jako syndrom bezrobocia.

Tabela nr 9

Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych według stażu pracy.

STAN NA 31.12	OGÓŁEM	W TYM: ZE STAŻEM PRACY W LATACH						
		DO 1 ROKU	1 – 5	5 – 10	10 – 20	20 – 30	30 LAT I WIĘCEJ	BEZ STAŻU
2012	2684	425	649	390	394	323	172	331
2013	2591	461	606	366	400	341	119	298
2014	2340	439	566	328	379	282	100	246

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Krapkowicach.

Tabela nr 10

Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych według wieku.

STAN NA 31.12	OGÓŁEM	W TYM: W WIEKU				
		18 – 24 LATA	25 – 34 LATA	35 – 44 LATA	45 – 54 LATA	55 LAT I WIĘCEJ
2012	2684	576	717	483	539	369
2013	2591	539	655	481	569	347
2014	2340	460	604	439	474	363

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Krapkowicach.

Kolejną grupą osób, której trudno jest znaleźć zatrudnienie są osoby młode, między 25 a 34 rokiem życia oraz osoby powyżej 45 roku życia. Osoby młode, które ukończyły studia, mają problem ze znalezieniem pracy ze względu na brak doświadczenia. Natomiast główną barierą i czynnikiem zasadniczo dyskryminującym osoby 45+ na rynku pracy jest wiek i szereg powiązanych z nim negatywnych stereotypów, które dotyczą efektywności pracy. Często ich dotychczasowe wykształcenie jest niewystarczające lub nieprzydatne. Osoby z tej grupy wiekowej nie znają języków, nie potrafią obsługiwać komputera lub ich umiejętności nie przystają do wymogów dzisiejszego rynku pracy. Wielu z nich jest biernych i nie szuka zatrudnienia, gdyż mają oni problemy z adaptacją w nowym środowisku. Często podkreślają, że są mało

mobilni, schorowani, zmęczeni. To powoduje, że wypadają słabo lub negatywnie w oczach potencjalnych pracodawców. Brak im (pozornie lub prawdziwie) motywacji i chęci do pracy. Bariereą stanowi także nieumiejętność poszukiwania pracy oraz lęk związany z powszechnością wykorzystania przez pracodawców nowych technologii, a co za tym idzie – także pojawienia się nowych wymagań, którym trudno będzie sprostać. Problemy mają zwłaszcza te osoby, które związane były zawodowo z jednym miejscem zatrudnienia, co powoduje, iż nie posiadają one doświadczenia w poszukiwaniu zatrudnienia, gdyż dotychczas nie stanęły przed koniecznością zmiany pracy.

Tabela nr 11

Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych według wykształcenia.

STAN NA 31.12	OGÓŁEM	W TYM: Z WYKSZTAŁCENIEM									
		WYŻSZYM	%	POLICEALNYM I ŚREDNIM ZAWODOWYM	%	ŚREDNIM OGÓLNOKSZTAŁCĄCYM	%	ZASADNICZYM ZAWODOWYM	%	GIMNAZJALNYM I NIŻSZYM	%
2012	2684	285	10,6	477	17,8	242	9,0	853	31,8	827	30,8
2013	2591	271	10,4	451	17,4	228	8,8	775	30,0	866	33,4
2014	2340	263	11,3	396	16,9	209	8,9	727	31,1	745	31,8

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Krapkowicach.

Utrzymującą się cechą lokalnego bezrobocia jest niski poziom wykształcenia osób bezrobotnych, bądź też w ogóle brak kwalifikacji z wykształceniem gimnazjalnym lub podstawowym (w 2014 roku 745 osób, co stanowi 31,8%). Oczywiście największy problem stanowią osoby bez zawodu, bowiem są to osoby mało aktywne, które trudno decydują się na podnoszenie kwalifikacji zawodowych lub inne formy aktywizacji. Te osoby zazwyczaj korzystają z pomocy społecznej oraz ze skierowań na roboty publiczne lub prace społecznie użyteczne. Niestety oznacza to najczęściej prace proste i sezonowe, bez szans na stałe zatrudnienie. Zmiana mentalności myślenia wśród tej grupy osób to pierwszy krok do zmian życiowych i społecznych.

Specyficzną grupę bezrobotnych stanowią osoby niepełnosprawne. Mimo, iż w strukturze regionalnego bezrobocia niepełnosprawni mają niewielki udział, niedobór miejsc dla tej grupy osób jest szczególnie newralgiczny w aspekcie nie tylko ekonomicznym, ale przede wszystkim społecznym.

Szczególną uwagę w rejestrach urzędu poświęca się osobom niepełnosprawnym, zarejestrowanym jako osoby bezrobotne oraz poszukujące pracy. Biorąc pod uwagę realia rynku pracy i istniejącą konkurencyjność, osoby niepełnosprawne mają mniejsze szanse na znalezienie zatrudnienia niż osoby sprawne. Z jednej strony może wynikać to z mniejszej wydajności, jak i niemożliwości pracy na wszystkich stanowiskach pracy. Określone dysfunkcje osoby niepełnosprawnej, a także częste nieobecności związane np. z dłuższymi przerwami lub pobytem na turnusie rehabilitacyjnym, mogą powodować dezorganizację pracy i ponoszenie dodatkowych kosztów przez pracodawcę. Pracodawca zatrudniający osobę niepełnosprawną bierze też pod uwagę konieczność poniesienia dodatkowych kosztów na adaptację miejsca pracy lub kosztów mniejszej produkcji. Z drugiej strony osoby niepełnosprawne najczęściej zainteresowane są pracą siedzącą, bez dźwigania, na jedną zmianę, bez dodatkowych wymagań. Czynnikiem sprzyjającym pozostawaniu bez pracy osób niepełnosprawnych jest też niski poziom ich wykształcenia lub brak kwalifikacji poszukiwanych na rynku pracy. Oczekiwania osób niepełnosprawnych niejednokrotnie rozmiągają się z tym, czym na bieżąco dysponuje urząd pracy i czego oczekują pracodawcy.

Tabela nr 12

Bezrobotni wg stopnia niepełnosprawności – stan na dzień 31.12.2014 r.

WYSZCZEGÓLNIENIE		NIEPEŁNOSPRAWNI BEZROBOTNI	NIEPEŁNOSPRAWNI POSZUKUJĄCY PRACY NIEPOZOSTAJĄCY W ZATRUDNIENIU
STOPIEŃ NIEPEŁNOSPRAW- NOŚCI	ZNACZNY	9	4
	UMIARKOWANY	49	17
	LEKKI	58	3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Krapkowicach.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2014 roku z terenu powiatu krapkowickiego pozostawało zarejestrowanych 116 osób niepełnosprawnych bezrobotnych oraz 24 osoby posiadające status poszukujących pracy i nie pozostających w zatrudnieniu.

Przeciwdziałanie bezrobociu i przywrócenie na rynek pracy osób bezrobotnych, to działania nie tylko wobec bezrobotnych, ale także względem ich rodzin, zagrożonych wykluczeniem społecznym.

AKTYWIZACJA ZAWODOWA BEZROBOTNYCH

Przed osobami bezrobotnymi staje szereg barier, które utrudniają im podjęcie aktywności zawodowej. Nieumiejętność poruszania się po rynku pracy, brak równego dostępu do ofert pracy, niska mobilność, brak doświadczenia i kwalifikacji czy kapitału początkowego na rozpoczęcie własnej działalności skutecznie blokują inicjatywę własną osób bezrobotnych. Bezrobocie staje się w efekcie „sposobem życia” a z czasem powodem wykluczenia społecznego. Przywrócenie tych osób na rynek pracy możliwe będzie tylko przy wielopłaszczyznowej współpracy powiatowego urzędu pracy, ośrodków pomocy społecznej, organizacji pozarządowych, przedsiębiorców oraz podmiotów odpowiedzialnych za edukację i nauczanie ustawiczne.

PROMOCJA ZATRUDNIENIA

Działania na rzecz aktywizacji zawodowej oraz promocji zatrudnienia prowadzone są systematycznie przez Powiatowy Urząd Pracy w Krapkowicach, zgodnie z ustawą o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Natomiast Fundusz Pracy oraz środki pozyskane z Europejskiego Funduszu Społecznego stanowią narzędzie finansowe prowadzonych działań.

Prócz standardowych poczynań, które wynikają z przepisów ustawy, w powiecie krapkowickim podejmowanych jest szereg inicjatyw i przedsięwzięć służących aktywizacji i utrwalaniu dobrych praktyk. W tym celu powstał *Powiatowy Program Promocji Zatrudnienia i Aktywizacji Lokalnego Rynku Pracy na lata 2014-2020*.

Założonym rezultatem działań podejmowanych przez urząd pracy jest jak największa efektywność zatrudnieniowa.

Do efektywności zaliczane są następujące formy aktywności:

- szkolenia,
- prace interwencyjne,
- roboty publiczne,
- staże,
- środki na tworzenie stanowisk pracy,
- środki na podjęcie działalności gospodarczej.

W podnoszeniu efektywności zatrudnieniowej ważną rolę stanowią środki pozyskiwane na aktywizację zawodową bezrobotnych, w tym środki europejskie.

Tabela nr 13

Wydatkowanie środków na aktywizację zawodową

WYSZCZEGÓLNIENIE	2012	2013	2014
Algorytm	1 432 200 zł	1 666 700 zł	980 900 zł
Rezerwa ministra	1 244 400 zł	413 200 zł	911 000 zł
PO KL 6.1.3.	759 700 zł	1 717 964 zł	2 266 553 zł
PO KL 6.1.2.	54 469 zł	61 927 zł	4 997 zł
PO Klucz do biznesu 2	620 804 zł	1 076 503 zł	180 109 zł
Program JUNIOR	-	45 600 zł	31 680 zł
PFRON	30 000 zł	30 000 zł	30 000 zł
RAZEM	4 141 573 zł	5 011 894 zł	4 405 239 zł
Zasiłki dla bezrobotnych	4 475 700 zł	4 150 800 zł	3 131 724 zł
Składki zdrowotne	1 474 860 zł	1 671 783 zł	1 702 000 zł
RAZEM	10 092 133 zł	10 834 477 zł	9 238 963 zł

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Krapkowicach.

WSPIERANIE ROZWOJU PRZEDSIĘBIORCZOŚCI

Powiatowy Urząd Pracy w Krapkowicach wspiera rozwój przedsiębiorczości w regionie. W tym celu podejmowane są dwukierunkowe działania. Z jednej strony pomoc otrzymują pracodawcy, którzy tworzą nowe miejsca w postaci refundowania kosztów związanych z wyposażeniem nowych stanowisk pracy, z drugiej natomiast wspierane jest samozatrudnienie, bezrobotnym udzielane są jednorazowe dotacje, które ułatwiają otworzenie działalności gospodarczej.

Dla wszystkich osób starających się o środki na założenie firmy udzielana jest pomoc poprzez warsztaty pod nazwą „Przedsiębiorczość – Twoim sukcesem”.

WSPÓŁPRACA Z PODMIOTAMI REALIZUJĄCYMI FORMY AKTYWIZACJI ZAWODOWYCH W RAMACH PROJEKTÓW UNIJNYCH

Powiatowy Urząd Pracy w Krapkowicach podjął współpracę z innymi jednostkami, które realizują różne formy aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych. W ramach tej współpracy Urząd Pracy rozpowszechnia informacje dotyczące realizowanych projektów poprzez zamieszczanie informacji na stronie internetowej oraz na tablicy ogłoszeń.

W ramach realizowanych projektów osoby bezrobotne mogą skorzystać z:

- bezpłatnych szkoleń,
- staży zawodowych,
- praktyk zawodowych,
- staży absolwenckich.

Rynek pracy stawia wysokie wymagania przed osobami poszukującymi pracy. Dlatego niezbędnym działaniem jest ciągłe rozwijanie oferty kształcenia dla osób dorosłych. PUP w Krapkowicach zawarł porozumienie z Centrum Kształcenia Ustawicznego w Zdieszowicach, w ramach którego edukowani są słuchacze w różnym wieku i czasie dostosowanym do potrzeb osób pracujących.

Rozdział III DYSFUNKCJE SPOŁECZNE

Dysfunkcje społeczne to zachowania polegające na nieprzestrzeganiu ogólnie przyjętych norm i wartości. Zakłócają one równowagę społeczną, a mogą dotyczyć zarówno jednostek jak i grup społecznych. Istnieje wiele czynników, które mogą do nich prowadzić.

W Polsce obecnie do najbardziej powszechnych tego typu zjawisk należą: uzależnienia, przemoc w rodzinie oraz przestępczość.

III.1. UZALEŻNIENIA

Uzależnienia stanowią niejednokrotnie przyczynę innych społecznych problemów – takich jak ubóstwo, przestępczość czy przemoc w rodzinie. Jedną z najpoważniejszych dysfunkcji nie tylko w powiecie krapkowickim ale i w całej Polsce jest alkoholizm. Zjawisko to dotyka różne osoby, niezależnie od ich wieku i statusu majątkowego. W ostatnich latach obserwujemy wzrost spożycia alkoholu wśród młodzieży (szczególnie w ostatnich klasach gimnazjalnych). Zmienia się również model konsumpcji alkoholu, mimo wysokiego spożycia wódki stale rośnie popularność piwa, szczególnie wśród młodzieży. Różne dane donoszą, że w Polsce ok. 1 mln obywateli choruje na chorobę alkoholową.

Rozpatrując problem alkoholizmu przyjmuje się całokształt problemów wynikających z używania napojów alkoholowych. Problem alkoholowy jest uznawanych za jeden z najważniejszych, bowiem bardzo często prowadzi do innych niekorzystnych zjawisk, zachowań czy procederów, takich jak: przemoc w rodzinie, zaniedbywanie rodziny, kierowanie pojazdami pod wpływem alkoholu, picie przez nieletnich, sprzedaż nieletnim napojów alkoholowych, nielegalny rynek sprzedaży alkoholu, sprzedaż alkoholu nieprzeznaczonego do spożycia.

Zjawisko alkoholizmu dotyka coraz szerszego grona społeczeństwa i nie zależy od płci, wieku, ani statusu intelektualnego. Z problemem nadużywania alkoholu zarówno pracownicy ośrodków pomocy społecznej jak i przedstawiciele policji spotykają się od wielu lat. Niepokojący jest jednak fakt wzrostu liczby osób uzależnionych od alkoholu i obniżania wieku pierwszego z nim kontaktu.

Skalę omawianego zjawiska w powiecie krapkowickim przedstawiają dane zebrane z gminnych komisji profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz Komendy Powiatowej Policji w Krapkowicach.

Dane z poniższej tabeli wskazują na zróżnicowane rozmiary występowania alkoholizmu i uzależnienia w poszczególnych gminach powiatu. Najwięcej wniosków dotyczących skierowania na leczenie odwykowe osób uzależnionych i najwięcej osób kierowanych na leczenie było w gminie Krapkowice. Warto podkreślić, że w gminie

Zdzieszowice w roku 2012 oraz 2014 wpłynęło sporo wniosków dotyczących skierowania na leczenie, lecz skierowanych osób nie było wcale.

Na uwagę zasługuje również fakt znacznego wzrostu skali zjawiska alkoholizmu. W latach 2012 – 2014 liczba rodzin dotkniętych tym problemem zwiększyła się o 43,37%.

Tabela nr 14

Alkoholizm i uzależnienia w powiecie krapkowickim w latach 2012 – 2014

LP.	NAZWA GMINY	LICZBA WNIOSKÓW DOT. SKIEROWANIA NA LECZENIE ODWYKOWE			LICZBA OSÓB SKIEROWANYCH NA LECZENIE			LICZBA RODZIN, W KTÓRYCH WYSTĘPUJE PROBLEM ALKOHOLOWY LUB INNE UZALEŻNIENIE			LICZBA OSÓB Z PROBLEMEM ALKOHOLOWYM LUB INNYMI UZALEŻNIENIAMI		
		2012	2013	2014	2012	2013	2014	2012	2013	2014	2012	2013	2014
1	GOGOLIN	6	12	20	4	9	1	5	27	28	5	29	36
2	KRAPKOWICE	36	53	52	36	49	51	36	53	52	48	57	61
3	STRZELECZKI	6	5	14	3	6	8	12	14	24	11	14	24
4	WALCE	3	4	8	3	4	8	26	33	19	26	33	19
5	ZDZIESZOWICE	15	25	44	0	4	0	15	25	43	15	26	46
RAZEM:		66	99	138	46	72	68	94	152	166	105	159	186

Źródło: Gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych z terenu powiatu krapkowickiego.

Wykres nr 3

Osoby skierowane na leczenie w gminach powiatu krapkowickiego w latach 2012 – 2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych na terenie powiatu krapkowickiego.

Tabela nr 15

Wysokość środków finansowych przeznaczonych na profilaktykę rozwiązywania problemów uzależnień w gminach powiatu krapkowickiego w latach 2012 – 2014

LP.	NAZWA GMINY	NAKŁADY FINANSOWE W ZŁ W ROKU:				
		2012	2013	% wzrostu	2014	% wzrostu
1	GOGOLIN	184 480,00	154 734,94	-16,12%	181 561,98	14,78%
2	KRAPKOWICE	539 000,00	490 000,00	-9,09%	384 850,00	-21,46%
3	STRZELECZKI	65 810,00	75 900,00	13,29%	70 950,00	-6,52%
4	WALCE	89 141,00	75 038,00	-15,82%	68 126,00	-9,21%
5	ZDZIESZOWICE	284 028,73	310 586,10	8,55%	289 236,88	-6,87%
RAZEM:		1 163 939,73	1 106 259,04	-4,96%	1 005 504,86	-9,11%

Źródło: Gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych z terenu powiatu krapkowickiego.

Analizując wysokość środków przeznaczonych na profilaktykę rozwiązywania problemów uzależnień w poszczególnych gminach za niepokojące zjawisko należy uznać fakt stałego obniżania się nakładów finansowych na ten cel.

W roku 2014 środki finansowe przeznaczone na profilaktykę rozwiązywania problemów uzależnień zmalały w 3 gminach. Największy spadek zanotowany został w gminie Krapkowice, bo aż o ponad 21% w stosunku do roku 2013.

III.2. PRZEMOC W RODZINIE

Kolejnym niebezpiecznym problemem jest przemoc w rodzinie, rozumiana, jako zamierzone, wykorzystujące przewagę sił działanie przeciw członkowi rodziny, naruszające prawa i dobra osobiste, powodujące cierpienia i szkody. Przemoc jest zjawiskiem stanowiącym zagrożenie dla wszystkich stykających się z nią osób: ofiar, świadków i sprawców. W polskim prawie karnym stosowanie przemocy domowej jest zagrożone karą pozbawienia wolności⁸.

⁸ Art. 207 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz. U. z 1997 r. nr 88, poz. 553 ze zm.).

Tabela nr 16

Przemoc w rodzinie w poszczególnych gminach powiatu krapkowickiego w latach 2012 – 2014

LP.	NAZWA GMINY	LICZBA RODZIN, WOBEC, KTÓRYCH ZOSTAŁA ZASTOSOWANA PROCEDURA NIEBIESKIE KARTY		
		2012	2013	2014
1	GOGOLIN	33	38	26
2	KRAPKOWICE	67	86	74
3	STRZELECZKI	4	6	14
4	WALCE	7	13	3
5	ZDZIESZOWICE	26	44	50
RAZEM:		137	187	167

Źródło: Ośrodki pomocy społecznej z terenu powiatu krapkowickiego.

Tabela nr 17

Liczba interwencji dotyczących przemocy w rodzinie w latach 2012 – 2014

NAZWA GMINY	LICZBA DZIECI, CO DO KTÓRYCH ISTNIEJE PODEJRZENIE, ŻE SĄ DOTKNIĘTE PRZEMOCĄ			LICZBA INTERWENCJI DOT. PRZEMOCY W RODZINIE WOBEC WSPÓŁMAŁŻONKÓW/ PARTNERÓW			LICZBA INTERWENCJI DOT. PRZEMOCY W RODZINIE WOBEC OSÓB STARSZYCH PO 60 ROKU ŻYCIA		
	2012	2013	2014	2012	2013	2014	2012	2013	2014
GOGOLIN	6	4	15	85	80	92	4	0	1
KRAPKOWICE									
STRZELECZKI	13	47	60	390	206	368	9	5	6
WALCE									
ZDZIESZOWICE	8	4	3	290	133	204	1	0	0
RAZEM:	27	55	78	765	419	664	14	5	7

Źródło: Komenda Powiatowa Policji w Krapkowicach.

Dane przedstawione w powyższych tabelach obrazują problem przemocy w rodzinie w gminach powiatu krapkowskiego w latach 2012 – 2014. Analizując zebrane dane, można zauważyć wzrost stosowania przemocy wobec dzieci w 2014 roku o 65% w porównaniu do roku 2012. Odwrotną sytuację notuje się w rodzinach, w których przemoc stosowana jest wobec współmałżonków/partnerów. W 2014 roku liczba interwencji w takich rodzinach spadła o 13% w porównaniu z rokiem 2012.

Nowelizacja w 2010 roku ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie wprowadziła nowe rozwiązania prawne, które uregulowały funkcjonowanie procedury „Niebieskie Karty”⁹. Szczegóły dotyczące realizacji ww. procedury zostały wskazane w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”¹⁰. Oprócz Policji do posługiwania się procedurą zostały zobligowane następujące podmioty: pomoc społeczna, gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych, oświata oraz służba zdrowia.

Według danych Komendy Powiatowej Policji w Krapkowicach najczęstszymi ofiarami przemocy w rodzinie w latach 2012 – 2014 byli współmałżonkowie/partnerzy (1 848 interwencji). Liczba dzieci, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą w latach 2012 – 2014 wynosiła 160. Najmniej odnotowano interwencji w związku z przemocą domową wobec osób starszych (26 interwencji).

---

⁹ Art. 9d ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r., nr 180, poz. 1493 ze zm.).

¹⁰ Dz. U. z 2011 r., nr 209, poz. 1245.

Tabela nr 18

Liczba osób doświadczających przemocy w rodzinie i stosujących przemoc w rodzinie w latach 2012 – 2014 z uwzględnieniem płci

NAZWA GMINY	LICZBA OSÓB DOŚWIADCZAJĄCYCH PRZEMOCY W RODZINIE						LICZBA OSÓB STOSUJĄCYCH PRZEMOC W RODZINIE					
	2012		2013		2014		2012		2013		2014	
	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M
GOGOLIN	27	4	31	2	27	13	1	27	0	32	0	21
KRAPKOWICE STRZELECZKI WALCE	75	14	96	25	81	19	3	74	9	92	2	79
ZDZIESZOWICE	29	5	36	3	44	0	2	28	3	35	3	44
RAZEM:	131	23	163	30	152	32	6	135	12	159	5	144

Źródło: Komenda Powiatowa Policji w Krapkowicach.

Tabela nr 19

Liczba postępowań karnych oraz postępowań zakończonych aktem oskarżenia w sprawach dotyczących przemocy w rodzinie

NAZWA GMINY	LICZBA POSTĘPOWAŃ KARNYCH W SPRAWACH DOT. PRZEMOCY			LICZBA POSTĘPOWAŃ ZAKOŃCZONYCH AKTEM OSKARŻENIA		
	2012	2013	2014	2012	2013	2014
GOGOLIN	4	3	6	3	2	4
KRAPKOWICE STRZELECZKI WALCE	23	28	19	15	14	9
ZDZIESZOWICE	6	7	6	6	7	6
RAZEM:	33	38	31	24	23	19

Źródło: Komenda Powiatowa Policji w Krapkowicach.

Z danych Komendy Powiatowej Policji w Krapkowicach wynika, iż w stosunku do roku poprzedniego w 2014 roku odnotowano spadek liczby postępowań karnych w sprawach dotyczących przemocy. Natomiast, jeśli spojrzymy na dane dotyczące liczby postępowań zakończonych aktem oskarżenia, to należy stwierdzić, że zaskakująco mało postępowań karnych ma swoje rozwiązanie w sądzie. W 2014 roku tylko 38,71% postępowań karnych

zakończyło się aktem oskarżenia. Komenda Powiatowej Policji w Krapkowicach nie prowadzi danych statystycznych postępowań zakończonych wyrokiem skazującym.

Rozpowszechnione normy, obyczaje i postawy, a także funkcjonujące w społeczeństwie mity i stereotypy powodują u ofiar blokadę przed szukaniem pomocy. Należy stwierdzić również, że istotną barierą w rozwiązywaniu problemów ofiar przemocy i wspieraniu osób krzywdzonych jest niedostatecznie jeszcze rozwinięta sieć instytucji specjalistycznych potrafiących udzielić im kompleksowej pomocy.

Rysunek nr 1

Schemat współpracy policji w ramach przeciwdziałania przemocy w rodzinie w powiecie krapkowickim

Źródło: Opracowanie Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Krapkowicach.

Od 1 stycznia 2004 roku na terenie powiatu krapkowickiego istnieje Ośrodek Interwencji Kryzysowej (OIK). Ośrodek ten o łącznej powierzchni 21 m² składa się z pokoju mieszkalnego, kuchni oraz łazienki. Jest kompletnie umeblowany i wyposażony w sprzęt AGD. Przeznaczony jest dla osób doświadczających przemocy rodzinnej i molestowanych seksualnie. Ma na celu czasową izolację członków rodzin od sprawcy przemocy oraz zapewnienie wsparcia socjalnego, psychologicznego i pedagogicznego. W latach 2012 – 2014 schronienie w OIK znalazło 11 osób, w tym 6 dzieci będących ofiarami przemocy.

Ponadto, zarówno w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Krapkowicach, jak i w gminnych ośrodkach pomocy społecznej uruchomione zostały porady prawne oraz psychologiczne. Głównymi przyczynami problemów, z którymi zwracali się mieszkańcy powiatu była przemoc w rodzinie, problemy wychowawcze i finansowe, konflikty rodzinne oraz problemy związane z uzależnieniem członków rodziny od alkoholu czy narkotyków.

Tabela nr 20

Liczba godzin wykorzystanych na porady prawne oraz psychologiczne w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Krapkowicach

RODZAJ PORAD	2012	2013	2014
PRAWNE	62	135	184
PSYCHOLOGICZNE	104	153	182

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krapkowicach.

III.3. PRZESTĘPCZOŚĆ

Przestępczość to kolejny przejaw dysfunkcji społecznej, który wiąże się z nieprzestrzeganiem prawa, norm i zasad powszechnie przyjętych. Niepokojący jest fakt wzrostu liczby przestępstw nieletnich. Przyczyn tego zjawiska należy szukać m.in. w kryzysie rodziny, niepowodzeniach szkolnych oraz zagrożeniach alkoholizmem, narkomanią, przynależnością do grup nieformalnych (gangów młodzieżowych).

Tabela nr 21

Liczba przestępstw kryminalnych w poszczególnych gminach powiatu krapkowickiego w latach 2012 – 2014

WYSZCZEGÓLNIENIE	GOGOLIN			KRAPKOWICE			STRZELECZKI			WALCE			ZDZIESZOWICE			OGÓŁEM POWIAT		
	2012	2013	2014	2012	2013	2014	2012	2013	2014	2012	2013	2014	2012	2013	2014	2012	2013	2014
kradzież mienia, w tym:	63	48	40	195	147	113	12	15	17	12	6	8	46	42	52	328	258	230
samochodu	1	3	4	20	3	4	1	0	1	1	0	0	4	2	5	27	8	14
kradzież z włamaniem	15	44	28	87	62	90	26	10	20	7	6	6	39	35	38	174	157	182
rozboje, wymuszenia	3	4	5	11	7	9	2	1	2	1	0	0	1	2	1	18	14	17
uszkodzenie mienia	13	21	26	31	42	24	5	6	3	1	2	4	14	16	10	64	87	67
bójki, pobicia	1	4	2	14	7	10	3	0	0	0	0	0	1	3	3	19	14	15
uszczerbek na zdrowiu	1	3	4	8	9	9	1	1	0	0	1	0	4	6	5	14	20	18
RAZEM:	96	124	105	346	274	255	49	33	42	21	15	18	105	104	109	617	550	529
przestępstwa narkotykowe	0	0	111	197	193	55	0	3	0	0	0	0	4	2	16	201	198	182

Źródło: Komenda Powiatowej Policji w Krapkowicach.

Analizując dane dotyczące przestępczości, które zostały zgromadzone i przedstawione przez Komendę Powiatowej Policji w Krapkowicach należy zauważyć, iż liczba przestępstw kryminalnych w poszczególnych gminach w latach 2012 – 2014 jest dość zróżnicowana.

Najwięcej przestępstw odnotowano w gminie Krapkowice, jednakże z roku na rok jest ich coraz mniej. W całym powiecie krapkowickim zarówno liczba przestępstw kryminalnych, jak i narkotykowych wykazuje tendencję malejącą. Wzrost możemy zauważyć wśród kradzieży samochodów oraz włamań.

Tabela nr 22

Liczba odnotowanych samobójstw w poszczególnych gminach powiatu krapkowickiego w latach 2012 – 2014

NAZWA GMINY	MĘŻCZYŹNI			KOBIETY			NIELETNI		
	2012	2013	2014	2012	2013	2014	2012	2013	2014
GOGOLIN	0	3	2	0	0	0	0	0	0
KRAPKOWICE	8	1	5	1	0	2	0	0	0
STRZELECZKI	2	2	2	0	0	0	0	0	0
WALCE	1	0	0	1	0	0	0	0	0
ZDZIESZOWICE	1	4	3	0	1	0	0	0	0
RAZEM:	12	10	12	2	1	2	0	0	0

Źródło: Komenda Powiatowej Policji w Krapkowicach.

Niepokojącym zjawiskiem jest również liczba samobójstw w powiecie krapkowickim. W 2012 oraz 2014 roku najwięcej dorosłych mężczyzn targnęło się na swoje życie w gminie Krapkowice, natomiast w 2013 roku w gminie Zdzieszowice.

Rozdział IV BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYCH

Usługi wsparcia rodzin przeżywających problemy opiekuńczo-wychowawcze obejmują dwa obszary zadań.

Do zadań gminy należy:

- wsparcie rodziny w środowisku jej zamieszkania (praca z rodziną),

- pomoc w opiece i wychowaniu dziecka poprzez umożliwienie korzystania z zajęć w placówce wsparcia dziennego.

Z kolei samorząd powiatowy ma za zadanie organizację opieki i wychowania dzieciom pozbawionym opieki rodziców biologicznych, poprzez umieszczenie w:

- rodzinnej pieczy zastępczej,
- instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Zastąpienie dziecku wychowania w rodzinie własnej poprzez stworzenie warunków zbliżonych do tych, które istnieją w prawidłowo funkcjonującej rodzinie – to idea zastępczych form opieki, która swoje odzwierciedlenie zawiera w rozbudowanej formie systemu pieczy zastępczej. W sytuacjach kryzysowych, gdy rodzina nie jest w stanie poradzić sobie z problemami – nie może, nie potrafi bądź nie chce zajmować się dzieckiem, zachodzi konieczność udzielenia jej pomocy, wsparcia zewnętrznego lub interwencji. W takiej sytuacji, w myśl konstytucyjnej zasady pomocniczości – dziecko ma prawo do pomocy, w tym do objęcia pieczą zastępczą.

Głównym założeniem pieczy zastępczej jest zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadkach niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców. Są to działania mające na celu zabezpieczenie potrzeb dziecka w formach pieczy zastępczej do czasu unormowania jego sytuacji i powrotu dziecka do jego rodziny naturalnej, a gdy jest to niemożliwe – przysposobienie dziecka, umieszczenie go w formach pieczy zastępczej przede wszystkim rodzinnych, a w efekcie końcowym przygotowanie do samodzielnego życia. Aby zapewnić realizację tych założeń opracowano *Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej Na Lata 2015 – 2017*.

Formami rodzinnej pieczy zastępczej są:

- rodzina zastępcza:
  - spokrewniona,
  - niezawodowa,
  - zawodowa, w tym zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego i zawodowa specjalistyczna,

– rodzinny dom dziecka.¹¹

Rodzinę zastępczą lub rodzinny dom dziecka tworzą małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim, u których umieszczono dziecko w celu sprawowania nad nim pieczy zastępczej.

Od 1 stycznia 2012 roku rodzinę zastępczą spokrewnioną tworzą małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim, będący wstępnymi lub rodzeństwem dziecka. Natomiast rodzinę zastępczą zawodową lub rodzinę zastępczą niezawodową tworzą małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim, niebędący wstępnymi lub rodzeństwem dziecka.¹²

Rodzina zastępcza oraz prowadzący rodzinny dom dziecka zapewniają dziecku całodobową opiekę i wychowanie.¹³

Zgodnie z Zarządzeniem Starosty Krapkowickiego Nr Or.120.118.2011 z dnia 15 grudnia 2011 roku na organizatora rodzinnej pieczy zastępczej w powiecie krapkowickim wyznaczone zostało Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krapkowicach.

Wykres nr 4

Rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka funkcjonujące na terenie powiatu krapkowickiego – stan na dzień 31.12.2014 r.

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krapkowicach.

¹¹ Art. 39 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2015, poz. 332 ze zm.).

¹² Op. cit. art. 41.

¹³ Op. cit., art. 40 ust. 1.

Poniższe zestawienie obrazuje liczbę rodzin zastępczych oraz umieszczonych dzieci w latach 2012 – 2014 z uwzględnieniem poszczególnych gmin z terenu powiatu krapkowickiego.

Tabela nr 23

Formy rodzinnej pieczy zastępczej i liczba dzieci w nich przebywających w latach 2012 – 2014

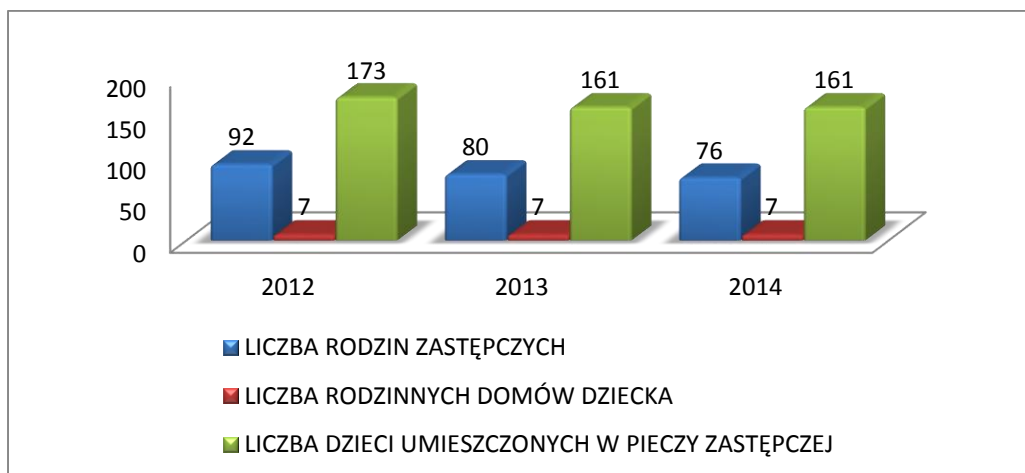
FORMA PIECZY	LICZBA RODZIN/ RODZINNYCH DOMÓW DZIECKA			LICZBA DZIECI PRZEBYWAJĄCYCH W RODZINNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ		
	2012	2013	2014	2012	2013	2014
RODZINY SPOKREWNIONE	51	43	42	59	50	50
RODZINY NIEZAWODOWE	39	34	28	58	52	38
RODZINY ZAWODOWE	2	3	6	9	12	22
RODZINNE DOMY DZIECKA	7	7	7	47	47	51
OGÓŁEM:	99	87	83	173	161	161

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krapkowicach.

Jak wynika z zebranych danych, na terenie powiatu krapkowickiego zdecydowaną większość stanowiły i stanowią rodziny zastępcze spokrewnione, tj. rodziny, w których opiekunami dzieci są dziadkowie czy rodzeństwo.

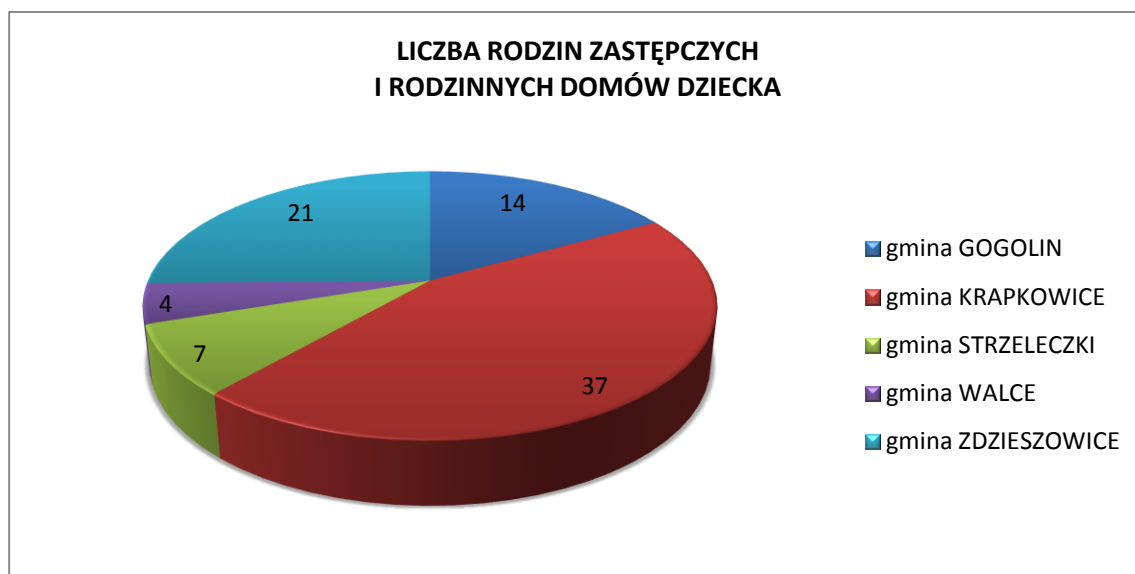
Wykres nr 5

Liczba rodzin zastępczych / rodzinnych domów dziecka oraz dzieci w nich przebywających w latach 2012 – 2014

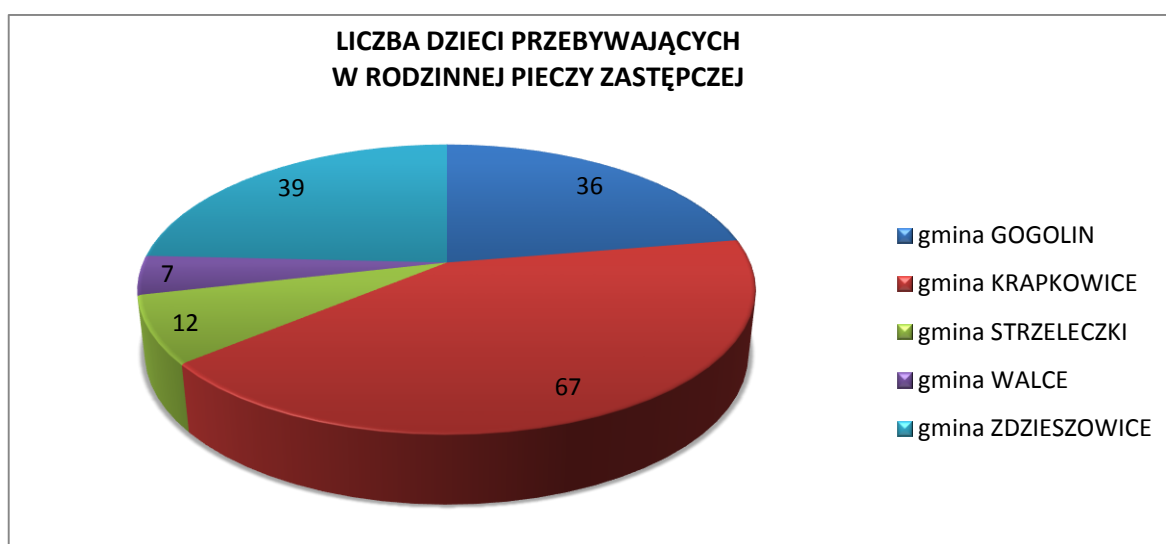
Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krapkowicach.

Wykres nr 6

Liczba rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka w 2014 r. w poszczególnych gminach powiatu krapkowickiego

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krapkowicach.

Wykres nr 7

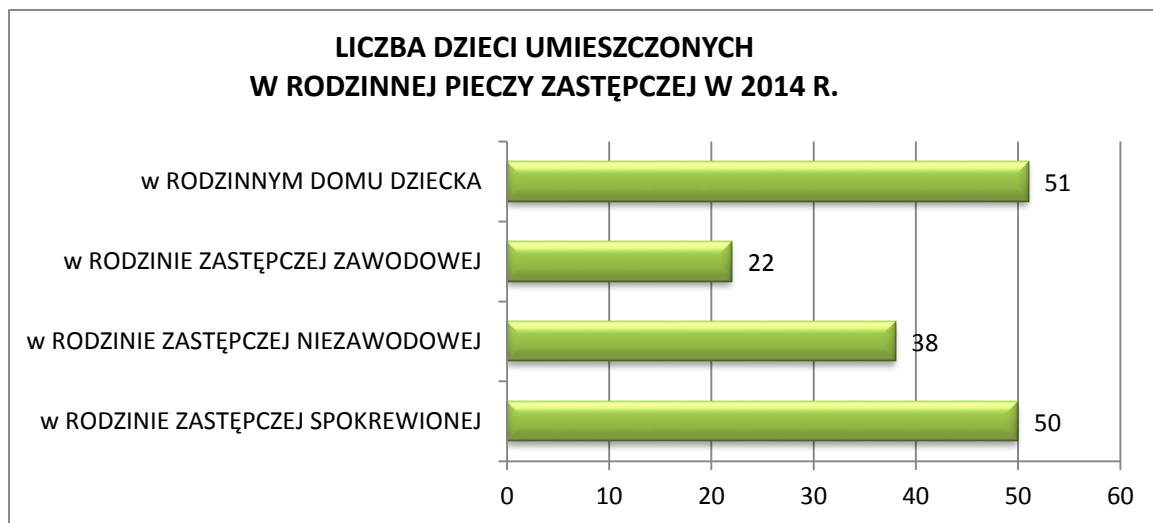
Liczba dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej w 2014 r. w podziale na poszczególne gminy powiatu krapkowickiego

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krapkowicach.

Jak obrazują powyższe wykresy – najwięcej rodzin zastępczych oraz dzieci w nich umieszczonych funkcjonuje na terenie gminy Krapkowice.

Wykres nr 8

Liczba dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej w poszczególnych formach rodzinnej pieczy zastępczej w roku 2014 na terenie powiatu krapkowickiego

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krapkowicach.

Tabela nr 24

Powody umieszczania dzieci w pieczy zastępczej w roku 2014

POWÓD UMIESZCZENIA	2014
BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYCH	42
ALKOHOLIZM / UZALEŻNIENIE RODZICÓW	90
NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ RODZICÓW LUB JEDNEGO Z NICH	6
ŚMIERĆ RODZICÓW LUB JEDNEGO Z NICH	9
DŁUGOTRWAŁA I CIĘŻKA CHOROBA	1
PRZEMOC	9
INNE	4
OGÓŁEM:	161

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krapkowicach.

Według powyższej tabeli można stwierdzić, że najczęstszym powodem umieszczania dzieci w pieczy zastępczej jest alkoholizm bądź inne uzależnienie rodziców. Równie często rodzice czują bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.

Tabela nr 25

Liczba dzieci z orzeczeniem o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności przebywających w rodzinach zastępczych / rodzinnych domach dziecka w latach 2012 – 2014

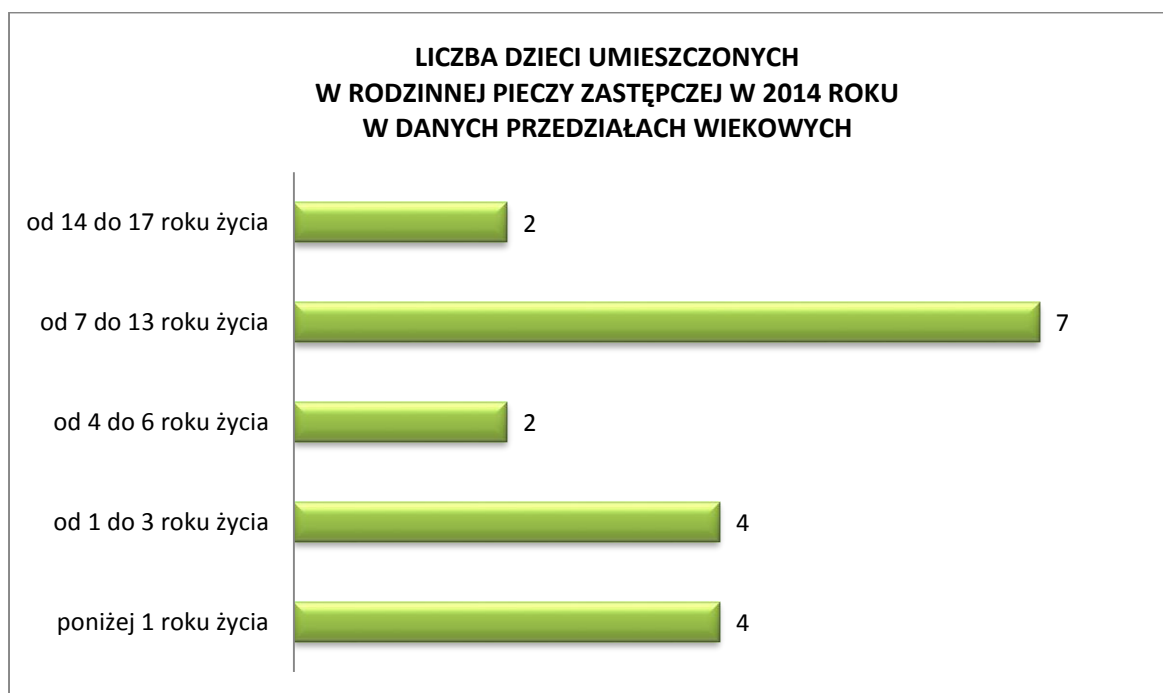
WYSZCZEGÓLNIENIE	2012	2013	2014
ORZECZENIE O NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI	7	7	10
LEKKI STOPIEŃ NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI	3	3	2
UMIARKOWANY STOPIEŃ NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI	5	3	3
OGÓŁEM:	15	13	15

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krapkowicach.

W 2014 roku 9% dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej to dzieci legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności, bądź orzeczeniem o stopniu niepełnosprawności.

Wykres nr 9

Dzieci umieszczone w 2014 roku w rodzinnej pieczy zastępczej w poszczególnych przedziałach wiekowych

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krapkowicach.

Powyższy wykres jednoznacznie wskazuje, że większość dzieci, które są umieszczane w rodzinnej pieczy zastępczej mieści się w przedziale wiekowym od 7 do 13 roku życia. Należy również zaznaczyć, że coraz więcej maluszków (od 0 do 3 roku życia) trafia do rodzin zastępczych. Matki coraz częściej pozostawiają swoje dzieci w szpitalach.

Następnym bardzo istotnym zagadnieniem jest pomoc świadczona na rzecz pełnoletnich wychowanków opuszczających instytucjonalną oraz rodzinną pieczę zastępczą, która ma na celu ich życiowe usamodzielnienie i integrację ze środowiskiem.

Tabela nr 26

Formy wsparcia dla usamodzielnionych wychowanków w latach 2012 – 2014

LATA	LICZBA WYCHOWANKÓW RODZINNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ OBJĘTYCH POMOCA			LICZBA WYCHOWANKÓW PLACÓWEK OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYCH OBJĘTYCH POMOCA		
	z tytułu kontynuowania nauki	na usamodzielnienie	rzeczową na zagospodarowanie	z tytułu kontynuowania nauki	na usamodzielnienie	rzeczową na zagospodarowanie
2012	16	4	2	9	1	3
2013	26	9	7	12	4	2
2014	33	8	5	4	2	2

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krapkowicach.

Osobie opuszczającej – po osiągnięciu pełnoletności – rodzinę zastępczą, rodzinny dom dziecka, placówkę opiekuńczo-wychowawczą lub regionalną placówkę opiekuńczo-terapeutyczną, przyznaje się pomoc na:

- kontynuowanie nauki,
- usamodzielnienie,
- zagospodarowanie¹⁴.

¹⁴ Art. 140 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2015, poz. 332 ze zm.).

Powyższa tabela przedstawia formy wsparcia rzeczowego i finansowego dla usamodzielnianych wychowanków. Można stwierdzić, że znaczna część wychowanków po osiągnięciu pełnoletności i opuszczeniu rodzinnej bądź instytucjonalnej pieczy zastępczej pragnie kształcić się i podnosić swoje kwalifikacje. Korzysta więc z możliwości otrzymania pomocy z tytułu kontynuowania nauki. Liczba wychowanków opuszczających rodzinną pieczę zastępczą i korzystających z pomocy z roku na rok jest coraz większa.

Tabela nr 27

Wydatki na rodzinną pieczę zastępczą w powiecie krapkowickim w latach 2012 – 2014

LP.	WYKAZ ŚWIADCZEŃ	LATA		
		2012	2013	2014
		KWOTA W ZŁ		
1.	świadczenie miesięczne na pokrycie kosztów utrzymania dziecka	1 489 213,60	1 481 400,60	1 455 679,77
2.	jednorazowe dofinansowanie do wypoczynku poza miejscem zamieszkania dziecka w wieku od 6 do 18 roku życia	2 000,00	8 800,00	8 800,00
3.	jednorazowe świadczenie na pokrycie niezbędnych wydatków związanych z wystąpieniem zdarzeń losowych lub innych zdarzeń mających wpływ na jakość sprawowanej opieki	1 600,00	0,00	0,00
4.	jednorazowe świadczenie na pokrycie niezbędnych wydatków związanych z potrzebami przyjmowanego do rodziny dziecka	26 000,00	25 000,00	24 600,00
5.	środki finansowe na utrzymanie lokalu mieszkalnego i domu jednorodzinnego, w którym prowadzony jest rodzinny dom dziecka	54 736,99	131 338,20	122 850,87
6.	środki finansowe na utrzymanie lokalu mieszkalnego i domu jednorodzinnego dla pełniących funkcję rodziny zastępczej zawodowej	7 955,70	20 254,30	27 231,14
7.	środki finansowe na pokrycie kosztów związanych z remontem lub ze zmianą lokalu w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego, w którym prowadzony jest rodzinny dom dziecka	20 000,00	28 000,00	0,00
8.	wynagrodzenie wraz ze składami ZUS dla osób prowadzących rodzinny dom dziecka	148 558,58	265 110,72	254 673,31
9.	wynagrodzenie wraz ze składami ZUS dla osób pełniących funkcję rodziny zastępczej zawodowej	142 329,43	78 575,16	109 656,00
10.	pomoc na usamodzielnienie dla pełnoletnich wychowanków opuszczających rodziny zastępcze ogółem:	125 055,54	170 286,57	184 777,23
a.	pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki	98 838,59	118 524,84	137 854,23
b.	pomoc pieniężna na usamodzielnienie	18 129,00	36 270,00	32 982,00
c.	pomoc na zagospodarowanie w formie rzeczowej	8 088,00	15 491,73	13 941,00
ogółem:		2 017 449,60	2 208 765,40	2 188 268,32

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krapkowicach.

Tabela nr 28

**Wydatki na pełnoletnich wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych
w powiecie krapkowickim w latach 2012 – 2014**

WYKAZ ŚWIADCZEŃ	LATA		
	2012	2013	2014
	KWOTA W ZŁ		
POMOC OGÓŁEM	46 033,90	73 073,92	84 764,88
W TYM:			
NA KONTYNUOWANIE NAUKI	34 116,50	45 703,92	37 506,88
NA USAMODZIELNIENIE	6 588,00	21 429,00	31 317,00
NA ZAGOSPODAROWANIE	8 294,00	5 941,00	15 941,00

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krapkowicach.

Tabela nr 29

**Koszty utrzymania dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2012 –2014
(stan na dzień 31.12)**

Rok	łącznie roczne wydatki powiatu krapkowickiego na utrzymanie dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	Średni koszt utrzymania dziecka	Liczba dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych
2012	730 345,11 zł	3 425,19 zł	20
2013	668 880,93 zł	3 497,02 zł	19
2014	573 543,15 zł	3 719,99 zł	12

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krapkowicach.

Dzieci częściowo bądź całkowicie pozbawione opieki rodzicielskiej umieszczane są w rodzinach zastępczych bądź w placówkach opiekuńczo-wychowawczych. W pierwszej kolejności czynione są starania, aby dziecko umieścić w rodzinie zastępczej – a dopiero wówczas, gdy nie ma kandydatów na rodziców zastępczych dla danego dziecka, umieszczane jest ono w placówce opiekuńczo-wychowawczej.

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (wcześniej na podstawie ustawy o pomocy społecznej) powiat, z którego dziecko pochodzi pokrywa koszty utrzymania dziecka w placówce. Powyższa tabela obrazuje w jaki sposób kształtowały się koszty poniesione przez powiat krapkowicki w związku z pobytem dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

MIESZKANIE CHRONIONE

Na terenie powiatu znajduje się mieszkanie chronione, które zapewnia warunki mieszkaniowe na okres czasowy – dla młodych, usamodzielniających się wychowanków pieczy zastępczej, którzy nie posiadają zaplecza lokalowego. Umieszczenie w mieszkaniu chronionym ma także na celu pomoc młodej osobie w integracji ze społecznością lokalną, jej ochronę przed powrotem do środowiska dysfunkcyjnego oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu jakim jest bezdomność.

Rozdział V STARZENIE SIĘ SPOŁECZEŃSTWA I NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ

Starzenie się społeczeństwa w powiecie krapkowickim to proces związany z niższym przyrostem demograficznym, mniejszą dzietnością oraz z wyższą niż w innych rejonach Polski emigracją zarobkową. Sukcesywnie spada liczba mieszkańców w wieku produkcyjnym oraz dzieci i młodzieży a zwiększa się liczba osób powyżej 65 roku życia. W konsekwencji wiąże się to ze stale wzrastającym zapotrzebowaniem na świadczenie usług senioralnych w miejscu zamieszkania osób starszych, ośrodkach wsparcia oraz opiekę geriatryczną w domach pomocy społecznej i placówkach opiekuńczo-leczniczych.

Okres starości dzielimy na wczesny i późny. Możemy przyjąć, że okres wczesny zaczyna się po 60 roku życia, natomiast późny dotyczy osób po 80 roku życia. Ten podział ma istotne znaczenie w podejściu do osób starszych, gdyż innego wsparcia potrzebuje senior jeszcze aktywny, samodzielny i znacznie bardziej sprawny fizycznie i umysłowo niż senior po 80 czy 85 roku życia, często cierpiący na wiele schorzeń i wymagający ścisłej opieki lub asystowania drugiej osoby.

Osoby starsze borykają się na co dzień z wieloma problemami natury fizycznej, psychicznej i społecznej: utratą sprawności i atrakcyjności fizycznej, chorobami, a w ich

konsekwencji – z niepełnosprawnością. Muszą zmierzyć się z utratą bliskiej osoby, opuszczeniem domu przez dorosłe dzieci, a w konsekwencji z samotnością i osamotnieniem, co prowadzi do obniżenia nastroju i depresji.

Celem opieki senioralnej jest utrzymanie bądź przywrócenie w miarę możliwości dobrostanu fizycznego, psychicznego i społecznego seniora oraz utrzymanie go na możliwie dobrym poziomie. Podejmowane w tym celu działania służą aktywizacji osób starszych, sprzyjają włączeniu społecznemu, jednocześnie zapobiegają wykluczeniu, które może być następstwem izolacji, choroby, spadku poczucia własnej wartości i osamotnienia.

Ze starzeniem się społeczeństwa ściśle wiąże się niepełnosprawność. Potrzeby osób niepełnosprawnych są różne – zależne od rodzaju i stopnia niepełnosprawności oraz ogólnej sytuacji życiowej (miejsce zamieszkania, sytuacja majątkowa, rodzinna, cechy psychiczne, zainteresowania, doświadczenia).

Niepełnosprawność pojawia się w różnych momentach życia. Jeżeli powstaje w wieku późniejszym w wyniku wypadku lub rozwoju choroby, którą trudno pokonać, w psychice człowieka pojawiają się zmiany, czasami jest to bunt, czasami smutek, które wynikają z dużych trudności w zaakceptowaniu zaistniałej sytuacji i wiążą się z obniżeniem samooceny.

Osoby niepełnosprawnej nie należy postrzegać i traktować przez pryzmat niepełnosprawności. Niepełnosprawność nie powinna być ani powodem odrzucenia ani nagradzania. Brak świadomości tego faktu jest podstawową barierą integracji.

W życiu każdego człowieka pojawiają się momenty mniejszych lub większych możliwości czy też ograniczeń fizycznych. To, co obecnie jest dla nas łatwo dostępne, za kilka lat może być barierą nie do pokonania. Pomijając dysfunkcje z powodów nieszczęśliwych wypadków, istnieje wiele przyczyn pogłębiania się wraz z wiekiem niepełnosprawności i ograniczeń. Niepełnosprawność jest brakiem przystosowania funkcji danego organizmu do warunków panujących w jego otoczeniu.

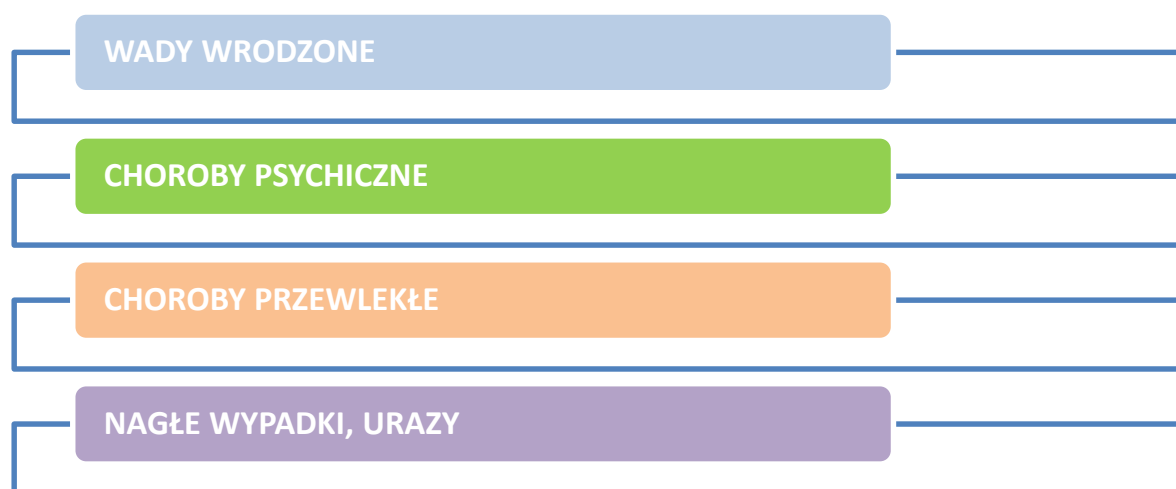
Zgodnie z definicją sformułowaną przez Światową Organizację Zdrowia (WHO): *Osoba niepełnosprawna to osoba, u której istotne uszkodzenia i obniżenie sprawności funkcjonowania organizmu powodują uniemożliwienie, utrudnienie lub ograniczenie*

sprawnego funkcjonowania w społeczeństwie, biorąc pod uwagę takie czynniki jak płeć, wiek oraz czynniki zewnętrzne.

Niepełnosprawność jest jednym z ważniejszych problemów współczesnego świata. Wynika to z powszechności i rozmiaru tego zjawiska. Z niepełnosprawnością fizyczną wiąże się ponadto zazwyczaj tzw. niepełnosprawność społeczna, czyli niemożność pełnego funkcjonowania w społeczeństwie.

Rysunek nr 2

Przyczyny niepełnosprawności

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krapkowicach.

Poszukiwanie wspólnego mianownika i optymalne kształtowanie środowiska człowieka w zakresie dostępności jest jak najbardziej oczywistą sprawą. Jednak ze względu na naszą różnorodność kulturową i etniczną oraz postrzeganie człowieka jako jednostki niepowtarzalnej, nie ma rozwiązań idealnych. Toteż etykietę „niepełnosprawny” możemy otrzymać w każdym momencie i na każdym etapie naszego życia.

Prawo do niezależnego i godnego życia zapewnia każdemu obywatelowi Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej: *Osobom niepełnosprawnym władze publiczne udzielają, zgodnie z ustawą, pomocy w zabezpieczeniu egzystencji, przysposobieniu do pracy oraz komunikacji społecznej.*¹⁵

¹⁵ Art. 69 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 1997 r., nr 78, poz. 483 ze zm.).

Innym ważnym dokumentem broniącym praw osób niepełnosprawnych jest zatwierdzona uchwałą Sejmu z dnia 1 sierpnia 1997 r. *Karta Praw Osób Niepełnosprawnych* (M.P. z 1997 r. nr 50, poz 475).

Mimo szeregu aktów prawnych regulujących prawa osób niepełnosprawnych i obowiązków organów administracji rządowej i samorządowej nierzadko występują niespójności, które pozwalają na dowolną interpretację. Skutki tego stanu najczęściej odczuwają osoby niepełnosprawne.

Zbiorowość osób niepełnosprawnych dzieli się na 2 podstawowe grupy:

- osoby niepełnosprawne **prawnie**, tj. takie, które posiadały odpowiednie, aktualne orzeczenie wydane przez organ do tego uprawniony;
- osoby niepełnosprawne tylko **biologicznie**, tj. takie, które nie posiadały orzeczenia, ale miały (odczuwały) całkowicie lub poważnie ograniczoną zdolność do wykonywania czynności podstawowych.

DZIAŁANIA NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Mimo istotnych zmian w świadomości społecznej wobec niepełnosprawności ta grupa społeczna nadal odczuwa izolację. Osoby niepełnosprawne począwszy od problemów ze znalezieniem pracy, borykają się z barierami architektonicznymi w miejscach publicznych oraz barierami społecznymi związanymi najczęściej ze strachem przed nieznanym.

Pomoc osobom niepełnosprawnym powinna służyć tworzeniu warunków do wyrównywania szans we wszystkich dziedzinach życia społecznego i gospodarczego.

Głównym źródłem finansowania rehabilitacji społecznej oraz zawodowej osób niepełnosprawnych są środki Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON). Ustawowe zadania z zakresu rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych realizowane są przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krapkowicach z zakresu rehabilitacji społecznej oraz przez Powiatowy Urząd Pracy z zakresu rehabilitacji zawodowej.

Do najważniejszych zadań z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych należy:

uczestnictwo osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych

sport, kultura, rekreacja i turystyka osób niepełnosprawnych

zaopatrzenie w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów

likwidacja barier architektonicznych, w komunikowaniu się oraz technicznych w związku z indywidualnymi potrzebami niepełnosprawnych

tworzenie i działalność warsztatów terapii zajęciowej

Do instytucji działających na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych zaliczają się: ośrodki wsparcia dziennego (domy dziennego pobytu oraz środowiskowe domy samopomocy), domy pomocy społecznej, zakłady opiekuńczo-lecznicze, warsztaty terapii zajęciowej oraz zespoły ds. orzekania o niepełnosprawności.

OŚRODKI WSPARCIA DZIENNEGO

Są to jednostki stanowiące pośrednią formę pomiędzy pomocą środowiskową a instytucjonalną, których zadaniem jest środowiskowe wsparcie społeczne dla osób starszych i niepełnosprawnych.

Dom Dziennego Pobytu (DDP) jest placówką wsparcia dziennego przeznaczoną dla osób, które z powodu choroby lub innych przyczyn wymagają pomocy innych osób, a są jej pozbawione lub rodzina nie może takiej pomocy zapewnić. Jego głównym celem jest utrzymanie seniorów w dobrej sprawności psychofizycznej koniecznej do samodzielnego funkcjonowania w otaczającym środowisku, zaspokajania podstawowych potrzeb życia codziennego oraz rozbudzania w nich ukrytych uzdolnień i zainteresowań.

Na terenie Powiatu Krapkowickiego działają: **Dom Dziennego Pobytu „Stokrotka” i Dom Dziennego Pobytu „Jarzębina” w Zdieszowicach** oraz **Dom Dziennego Pobytu przy Ośrodku Pomocy Społecznej w Krapkowicach**.

W ww. placówkach kadre tworzy wyspecjalizowany personel, terapeuci, opiekunowie, rehabilitanci. Prowadzone są zajęcia o charakterze rozwojowym, rehabilitacyjnym, edukacyjnym, rekreacyjnym, a także różne formy terapii: indywidualnej, grupowej, zajęciowej, aktywizującej podopiecznych w różnych sferach.

Środowiskowy Dom Samopomocy jest placówką przeznaczoną dla osób chorych psychicznie, niepełnosprawnych intelektualnie, osób z chorobą Alzheimera. Świadczy specjalistyczne usługi opiekuńcze i pielęgnacyjne oraz wspiera aktywność, sprawność i samodzielność podopiecznych w celu maksymalizowania ich zdolności do samoobsługi i funkcjonowania w miejscu zamieszkania.

Środowiskowy Dom Samopomocy w Krapkowicach został utworzony na podstawie ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 roku o ochronie zdrowia psychicznego oraz ustawie z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej. Dom jest placówką pobytu dziennego, przeznaczoną dla osób przewlekle chorych psychicznie, które nie wymagają leczenia szpitalnego oraz dla osób upośledzonych umysłowo i niepełnosprawnych ruchowo. Uczestnikami placówki są osoby, które otrzymały decyzję administracyjną z Ośrodka Pomocy Społecznej w Krapkowicach uprawniającą do korzystania z usług.

Podstawowym zadaniem jednostki jest podtrzymywanie w dobrej kondycji psychofizycznej i rozwijanie różnorodnych umiejętności uczestników, niezbędnych do możliwie jak najbardziej samodzielnego życia.

DOMY POMOCY SPOŁECZNEJ (DPS)

Dom pomocy społecznej zapewnia całodobową opiekę, zaspokaja niezbędne potrzeby bytowe, opiekuńcze, wspomagające, edukacyjne i religijne na poziomie obowiązujących standardów. Jest placówką zamkniętą opieki długoterminowej, gdzie kierowane są osoby w przypadku braku możliwości zapewnienia usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania, a także ze względu na wiek i sytuację życiową, długotrwałą chorobę, niepełnosprawność czy samotność. Domy pomocy społecznej świadczą usługi stacjonarne, oferują wyspecjalizowaną opiekę całodobową.

W powiecie krapkowickim funkcjonują dwie takie placówki: **Dom Pomocy Społecznej „Anna” w Krapkowicach** oraz **Dom Spokojnej Starości „Św. Barbara” w Kamionku**. Pierwszy z nich oferuje 24 miejsca, natomiast drugi 47 miejsc, zarówno dla kobiet, jak i mężczyzn. Domy te przeznaczone są dla osób w podeszłym wieku.

Tabela nr 30

Liczba mieszkańców DPS „Anna” w Krapkowicach oraz DSS „Św. Barbara” w Kamionku z podziałem na liczbę miejsc, liczbę mieszkańców i wiek

WYSZCZEGÓLNIENIE	DPS „ANNA” W KRAPKOWICACH			DSS „ŚW. BARBARA” W KAMIONKU		
	2012	2013	2014	2012	2013	2014
Liczba miejsc	22	22	22	44	44	47
Liczba mieszkańców	22	22	22	44	44	46
Wiek 40 - 60 lat	1	1	1	2	2	6
Wiek 60 - 80 lat	14	14	11	20	20	14
Wiek powyżej 80 lat	7	7	10	22	22	26

Źródło: Dom Pomocy Społecznej w Krapkowicach oraz Dom Spokojnej Starości w Kamionku.

Tabela nr 31

Liczba mieszkańców DPS „Anna” w Krapkowicach oraz DSS „Św. Barbara” w Kamionku z podziałem na mieszkańców powiatu krapkowickiego i innych powiatów

NAZWA POWIATU	DPS „ANNA” W KRAPKOWICACH			DSS „ŚW. BARBARA” W KAMIONKU		
	2012	2013	2014	2012	2013	2014
Krapkowicki	15	17	18	36	36	36
Opolski	4	2	2	3	3	2
Strzelecki	0	0	0	4	4	7
Głubczycki	0	0	0	1	1	1
Kędzierzyńsko-Kozielski	2	2	2	0	0	0
Brzeski	1	1	0	0	0	0

Źródło: Dom Pomocy Społecznej w Krapkowicach oraz Dom Spokojnej Starości w Kamionku.

ZAKŁADY OPIEKUŃCZO-LECZNICZE (ZOL)

Zakład Opiekuńczo-Lecznicy jest to zakład stacjonarny udzielający całodobowych świadczeń zdrowotnych obejmujących swoim zakresem leczenie, pielęgnację i rehabilitację osób nie wymagających hospitalizacji.

Celem ZOL jest objęcie całodobową opieką i leczeniem osób, które przebyły ostrą fazę leczenia szpitalnego. Mają ukończony proces diagnozowania, leczenia operacyjnego lub intensywnego leczenia zachowawczego, nie wymagają dalszej hospitalizacji, jednak ze

względu na stan zdrowia i stopień niepełnosprawności wymagają stałego nadzoru lekarskiego, profesjonalnej pielęgnacji oraz rehabilitacji.

W powiecie krapkowickim funkcjonuje jedna tego typu placówka – **Zakład Opiekuńczo-Leczniczy w Góraźdźkach**. Posiada ona 40 miejsc dla osób wymagających takiego typu wsparcia.

WARSZTATY TERAPII ZAJĘCIOWEJ (WTZ)

Warsztat działa zgodnie z ustawą z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych. Jest placówką dziennego pobytu mającą na celu aktywne wspomaganie procesu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych i pozyskanie lub przywracanie im umiejętności niezbędnych do podjęcia zatrudnienia. Realizacji powyższych celów służy stosowanie technik terapii zajęciowej zmierzających do usamodzielnienia się uczestników, poprzez wyposażenie ich w umiejętności wykonywania czynności życia codziennego oraz zaradności osobistej, a także rozwijania psychofizycznych sprawności oraz podstawowych i specjalistycznych umiejętności zawodowych, umożliwiającym uczestnictwo w szkoleniu zawodowym albo podjęcie pracy.

Uczestnikami warsztatów mogą być osoby posiadające prawnie potwierdzony status niepełnosprawności, niezdolne do podjęcia pracy i posiadające w swoim orzeczeniu wskazanie do uczestnictwa w terapii zajęciowej. Terapię prowadzoną w warsztacie realizuje się na podstawie indywidualnego programu rehabilitacji uczestnika, który zawiera informacje dotyczące osoby niepełnosprawnej, planowanych działań wobec uczestnika i spodziewanych efektów tych działań.

Na terenie powiatu krapkowickiego funkcjonuje jedna tego typu placówka **Warsztat Terapii Zajęciowej w Krapkowicach**. Jego uczestnikami jest 30 osób niepełnosprawnych – mieszkańców wszystkich pięć gmin powiatu. Rehabilitacja społeczna odbywa się w sześciu pracowniach:

- ceramiczno-plastycznej,
- plastycznej ze stanowiskami informatycznymi,
- krawieckiej,
- haftu i tkactwa z możliwością prowadzenia prac rękodzielniczych,
- gospodarstwa domowego,

- prac technicznych (stolarskiej).

Inną formą terapii jest tzw. trening ekonomiczny, czyli nauka zaradności osobistej uczestników WTZ, polegającej na planowaniu i wydatkowaniu otrzymanych środków finansowych poprzez dokonywanie zakupów – środków higienicznych, artykułów spożywczych, drobnej odzieży itp. – pod nadzorem terapeuty, który prowadzi zeszyt, w którym odnotowywane są wydatki.

Zajęcia warsztatowe przeplatane są zajęciami rehabilitacji ruchowej. Organizowane są także zajęcia sportowe, turystyczne i kulturalno-oświatowe.

ZESPOŁY DS. ORZEKANIA O NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI

Potwierdzeniem prawnym faktycznie istniejącej niepełnosprawności jest stosowne orzeczenie, wydane przez właściwy organ. W obecnej sytuacji prawnej, dla celów pomocy społecznej, orzeczenia takie wydają powiatowe/miejskie zespoły do spraw orzekania o niepełnosprawności (jako pierwsza instancja) oraz wojewódzkie zespoły do spraw orzekania o niepełnosprawności (jako druga instancja), a dla celów rentowych Zakład Ubezpieczeń Społecznych i Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

Do kompetencji Powiatowego Zespołu należy:

- wydawanie orzeczeń o niepełnosprawności osobom w wieku do 16 roku życia;
- wydawanie orzeczeń o stopniu niepełnosprawności osobom, które ukończyły 16 rok życia;
- wydawanie orzeczeń o wskazaniach do ulg i uprawnień przysługujących osobom niepełnosprawnym stosownie do naruszonej sprawności organizmu i ograniczeń funkcjonalnych uzasadniających korzystanie z nich;
- wydawanie legitymacji osoby niepełnosprawnej.

W powiecie krapkowickim **Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Krapkowicach** działa przy Starostwie Powiatowym. W latach 2012 – 2014 wydał on łącznie 2 841 orzeczeń o niepełnosprawności oraz o stopniu niepełnosprawności.

CZĘŚĆ III ANALIZA STRATEGICZNA

Pogłębiające się dysproporcje dochodów w poszczególnych rodzinach, narastanie ubóstwa, niedostatek materialny rodzin, wysokie bezrobocie, wzrastające problemy egzystencji osób niepełnosprawnych, starszych, samotnych i rodzin wielodzietnych generują ściśle powiązane ze sobą problemy społeczne, które w istocie decydują o sposobie odczuwania jakości życia przez społeczność lokalną.

Rozwiązywanie problemów społecznych jest procesem długofalowym, stąd też celowe jest strategiczne podejście do zagadnień ze sfery polityki społecznej nie tylko na poziomie lokalnym – gminy, ale także i powiatu. Wyrazem tego procesu jest właśnie *Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych*.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w powiecie krapkowickim została przygotowana przez pracowników Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Krapkowicach w oparciu o analizę danych otrzymanych z ośrodków pomocy społecznej, Powiatowego Urzędu Pracy w Krapkowicach, Powiatowej Komendy Policji w Krapkowicach, Domu Pomocy Społecznej „Anna” w Krapkowicach, Domu Spokojnej Starości „Św. Barbara” w Kamionku, Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności przy Starostwie Powiatowym w Krapkowicach, Warsztatu Terapii Zajęciowej w Krapkowicach, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, ogólnodostępnych danych statystycznych oraz na podstawie sprawozdań i opracowań własnych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Krapkowicach.

Uzyskane materiały stanowiły podstawę do sporządzenia diagnozy problemów społecznych i na jej podstawie opracowania analizy SWOT, tj. bilansu mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń.

Na podstawie analizy SWOT zostały sformułowane cele strategiczne i cele operacyjne, z uwzględnieniem szczegółowych działań, których realizacja będzie prowadziła do rozwiązywania problemów społecznych.

Analiza SWOT jest narzędziem badania ogólnej sytuacji powiatu. Nazwa wywodzi się od pierwszych liter słów określających w języku angielskim istotę przedmiotu analizy –

mocne i słabe strony (*Strengths and Weaknesses*) oraz możliwości i zagrożenia działania (*Opportunities and Threats*). Analizę dokonuje się na podstawie:

- systematycznego gromadzenia i analizowania informacji dotyczących osiągniętych wyników działań,
- prognozowania powstających procesów i zjawisk w przyszłości,
- oceniania stwarzanych zagrożeń i szans uwzględniając wewnętrzne i zewnętrzne słabe i mocne strony powiatu.

Analiza SWOT posiada szerokie zastosowanie w opracowywaniu syntezy diagnozy endogennych i egzogennych uwarunkowań funkcjonowania i rozwoju pomocy społecznej. Jej głównym celem jest wyodrębnienie i przeanalizowanie konkretnej sytuacji oraz czynników mających negatywny lub pozytywny wpływ na ewolucję powiatu.

Mocne i słabe strony dotyczą wewnętrznych pozytywnych i wewnętrznych negatywnych stron pomocy społecznej.

Szanse i zagrożenia działania tworzą czynniki zewnętrzne, niezależne od pomocy społecznej w powiecie. Są to czynniki, które zewnętrznie mobilizują pomoc społeczną do rozwoju lub przeciwnie – stanowią dla niej poważne bariery.

Mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia działania mogą być różne dla różnych powiatów znajdujących się na terenie Polski.

Nadrzędną dyrektywą wynikającą z analizy SWOT jest:

- rozwijać mocne strony,
- unikać zagrożeń,
- wykorzystać możliwości i szanse,
- przezwyciężyć słabe strony¹⁶.

---

¹⁶ Garbarski L., Rutkowski I., Wrzosek W., Marketing, PWE, Warszawa, 1998 r.

Rozdział I ANALIZA MOCNYCH I SŁABYCH STRON RZUTUJĄCYCH NA SZANSE I ZAGROŻENIA W ROZWIĄZYWANIU ZIDENTYFIKOWANYCH PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH POWIATU KRAPKOWICKIEGO

BEZROBOCIE

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ol style="list-style-type: none"> 1. Prowadzenie działań mających na celu ograniczenie zjawiska bezrobocia, w tym wśród kobiet. 2. Aktywizowanie osób bezrobotnych, w tym osób w wieku 45 lat i więcej. 3. Podejmowanie działań likwidujących zjawisko dziedziczenia bezrobocia. 4. Upowszechnianie ofert pracy, informacji o usługach poradnictwa zawodowego i szkoleniach. 5. Pozyskiwanie środków finansowych z funduszy zewnętrznych na przeciwdziałanie bezrobociu. 6. Zachęcanie inwestorów do tworzenia nowych miejsc pracy. 7. Dostosowanie kierunków kształcenia do potrzeb rynku pracy. 8. Współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz bezrobotnych. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Stała lub okresowa emigracja ekonomiczna mieszkańców powiatu. 2. Przyrost grup szczególnego ryzyka na skutek systematycznego ubożenia społeczeństwa. 3. Niewystarczająca liczba miejsc pracy. 4. Niskie kwalifikacje zawodowe części społeczeństwa. 5. Bierność osób długotrwale bezrobotnych. 6. Dziedziczenie bezrobocia.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ol style="list-style-type: none"> 1. Malejący poziom bezrobocia w powiecie. 2. Możliwość wsparcia środkami unijnymi wszelkich działań mających na celu zmniejszenie skali bezrobocia. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Brak skutecznej polityki społecznej w zakresie systemowych rozwiązań i projektów dotyczących problemów bezrobocia.

<ul style="list-style-type: none"> 3. Stopniowy wzrost gospodarczy. 4. Rozwój sektora usługowego. 5. Powstające na terenie powiatu nowe podmioty gospodarcze. 	<ul style="list-style-type: none"> 2. Odływ młodych, dobrze wykształconych kadr na obce rynki pracy. 3. Wzrost liczby osób bezrobotnych wymagających aktywizacji. 4. Uboga oferta w zakresie przekwalifikowania w zawodach poszukiwanych w regionie.
--	---

UZALEŻNIENIA I PRZEMOC W RODZINIE

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> 1. Odpowiednio przygotowana kadra do pracy z osobami uzależnionymi i doświadczającymi przemocy. 2. Prawidłowa współpraca pomiędzy instytucjami i organizacjami pomocowymi dla osób uzależnionych. 3. Prawidłowa profilaktyka w środowisku dzieci i młodzieży. 4. Baza leczenia odwykowego. 5. Środki finansowe na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych. 6. Ośrodek Interwencji Kryzysowej. 	<ul style="list-style-type: none"> 1. Mała świadomość zagrożenia i istoty problemu uzależnienia w środowisku. 2. Trudności i brak pozytywnych efektów w terapii osób głęboko uzależnionych. 3. Mała skuteczność realizacji przymusowej terapii odwykowej. 4. Obecność i łatwy dostęp do narkotyków w środowiskach młodzieżowych.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> 1. Traktowanie uzależnień jako problemu społecznego. 2. Współpraca fachowców różnych dziedzin na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom. 3. Podejmowanie działań profilaktycznych zmierzających do zmniejszenia zjawiska 	<ul style="list-style-type: none"> 1. Niska skuteczność i efektywność działań podejmowanych na rzecz osób uzależnionych. 2. Popularyzowanie atrakcyjnych dla nastolatków subkultur ściśle związanych z narkotykami.

uzależnień. 4. Możliwość pozyskania środków na realizację programów i rozwój infrastruktury.	3. Popularyzowanie przyzwolenia dla miękkich narkotyków.
---	--

BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYCH

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ol style="list-style-type: none"> 1. Dobra współpraca poszczególnych jednostek samorządu terytorialnego. 2. Wykwalifikowana kadra pomocy społecznej. 3. Efektywna praca socjalna. 4. Rozwijanie rodzinnych form opieki zastępczej. 5. Dostateczne wsparcie dla wychowanków usamodzielniających się. 6. Rozwijanie opieki przedszkolnej, szkolnictwa w powiecie. 7. Prowadzenie działań mających na celu podniesienie poziomu nauczania w powiecie. 8. Propagowanie idei wolontariatu wśród dzieci i młodzieży. 9. Prowadzenie działań profilaktycznych w obszarze zdrowia. 10. Prowadzenie działań mających na celu zwiększenie dostępności opieki medycznej dla mieszkańców. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Niedostateczne wsparcie rodzin wymagających poradnictwa specjalistycznego. 2. Zubożenie społeczeństwa. 3. Brak mieszkań socjalnych i niskoczynszowych. 4. Niewystarczająca liczba osób chętnych do pełnienia funkcję rodziny zastępczej oraz prowadzących rodzinny dom dziecka. 5. Niewystarczająca liczba mieszkań chronionych.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozwój rodzinnych form pieczy 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Brak poczucia bezpieczeństwa

<p>zastępczej.</p> <p>2. Możliwość pozyskiwania środków finansowych z różnych źródeł.</p> <p>3. Rozwój i wzmacnianie systemu rodzinnej pieczy zastępczej.</p>	<p>socjalnego.</p> <p>2. Nieskuteczność prawa wobec narastającej przestępczości oraz w egzekwowaniu wyroków (nie realizowane eksmisje, nieściągalność alimentów)</p> <p>3. Wzrost liczby rodzin dysfunkcyjnych.</p>
---	---

STARZENIE SIĘ SPOŁECZEŃSTWA I NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<p>1. Duża liczba instytucji działających na rzecz osób niepełnosprawnych</p> <p>2. Zacieśniająca się współpraca samorządu lokalnego z organizacjami pozarządowymi.</p> <p>3. Funkcjonujący zakład opiekuńczo-leczniczy dla osób przewlekle somatycznie chorych.</p> <p>4. Funkcjonujące domy pomocy społecznej dla osób w podeszłym wieku.</p> <p>5. Wspieranie działań osób niepełnosprawnych przez lokalny samorząd gminny i powiatowy.</p> <p>6. Likwidacja barier i dostosowywanie infrastruktury społecznej dla osób niepełnosprawnych.</p>	<p>1. Niewystarczająca liczba instytucji działających na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi.</p> <p>2. Niedostateczna baza rehabilitacyjna dla osób chorych i niepełnosprawnych.</p> <p>3. Niewystarczająca liczba mieszkań chronionych dla osób z zaburzeniami psychicznymi.</p> <p>4. Brak miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych.</p> <p>5. Niewystarczające środki z PFRON na realizację zadań z zakresu rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych.</p>
SZANSE	ZAGROŻENIA
<p>1. Możliwość korzystania ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego.</p> <p>2. Wzrastająca społeczna akceptacja osób niepełnosprawnych w środowisku</p>	<p>1. Ograniczone środki finansowe przeznaczone na dotacje pomocowe osób niepełnosprawnych.</p> <p>2. Ograniczona liczba miejsc w warsztatach</p>

<p>lokalnym.</p> <p>3. Możliwość korzystania przez osoby niepełnosprawne z programów wsparcia dofinansowanych ze środków budżetowych powiatu i gmin oraz Unii Europejskiej.</p> <p>4. Edukacja społeczna w zakresie potrzeb osób niepełnosprawnych.</p> <p>5. Likwidowanie barier architektonicznych w miejscu zamieszkania osób niepełnosprawnych oraz w budynkach użyteczności publicznej.</p>	<p>terapii zajęciowej i w środowiskowym domu samopomocy.</p> <p>3. Niski poziom świadczeń rentowych i zasiłków rehabilitacyjnych.</p> <p>4. Niewystarczająca liczba zakładów pracy chronionej.</p> <p>5. Niewystarczające wsparcie osób niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej.</p>
--	--

Rozdział II PODSUMOWANIE CZĘŚCI DIAGNOSTYCZNEJ

Sumując uzyskane informacje można wskazać najważniejsze obszary problemowe, których rozwiązanie powinno stać się przedmiotem troski samorządu lokalnego, a są one treścią niniejszego dokumentu.

Najczęściej spotykane problemy społeczne to te, które wynikają z dysfunkcji społeczeństwa kwalifikujących do udzielenia świadczeń z instytucji pomocy społecznej oraz te, które związane są ze zjawiskami demograficznymi, rynkiem pracy i infrastrukturą pomocową.

Ważne jest, aby zaprogramować działania służące poprawie sytuacji rodziny. Należy wzmocnić ją tak, by w skuteczniejszy sposób mogła oprzeć się kryzysom powodowanym przez ubóstwo, bezrobocie czy problem alkoholowy. Istotne jest udzielenie wsparcia osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym tj. osobom ubogim, bezrobotnym, bezdomnym, niepełnosprawnym, starszym oraz dotkniętym problemem uzależnień.

Należy mieć na uwadze dalszą profesjonalizację służb publicznych, jak również rozwijanie współpracy z sektorem pozarządowym, aby w skuteczny sposób realizować innowacyjne rozwiązania i występować o fundusze wspomagające rozwiązywanie lokalnych problemów społecznych.

WIZJA

Bezpieczna rodzina i jednostka, żyjąca w przyjaznym środowisku, wspierana przez sprawnie działające instytucje samorządowe, organizacje społeczne i pozarządowe, aktywnie uczestnicząca w życiu społecznym, zawodowym i kulturalnym.

WIZJA

Tworzenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców powiatu poprzez wspieranie jednostki i rodziny za pośrednictwem sprawnie funkcjonujących instytucji, które realizują wytyczone zadania, oferują usługi na najwyższym poziomie, zapewniają wsparcia w kryzysie oraz możliwości rozwoju na każdym etapie życia.

W dążeniu do realizacji wizji polityki społecznej w powiecie krapkowickim służyć będą poniższe cele strategiczne i przypisane im działania.

Część IV CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE KIERUNKI ROZWOJU

CEL STRATEGICZNY I: <i>Ograniczenie skali bezrobocia i jego skutków</i>				
CEL OPERACYJNY I.1: <i>Wychodzenie klientów pomocy społecznej z bezrobocia</i>				
Nazwa działania	Realizatorzy	Partnerzy	Czas realizacji	Sposób finansowania
Działanie I.1.1 Opracowanie i realizacja lokalnych programów aktywizujących bezrobotnych świadczeniobiorców pomocy społecznej	samorząd gminny, samorząd powiatowy (PUP)	PCPR w Krapkowicach, ośrodki pomocy społecznej, organizacje pozarządowe,	2016 – 2025	budżet powiatu, budżet gminy, budżet państwa, fundusze europejskie
Działanie I.1.2 Współpraca z partnerami rynku pracy w zakresie kreowania nowych rozwiązań	samorząd gminny, samorząd powiatowy (PUP)	przedsiębiorcy, organizacje	2016 – 2025	budżet powiatu, budżet gminy

na rynku pracy i pozyskiwanie funduszy na ich realizację	w Krapkowicach)	pozarządowe		
Działanie I.1.3 Zwiększanie skuteczności programów na rzecz zatrudniania osób długotrwale bezrobotnych poprzez doskonalenie form i kierunków kształcenia zgodnych z potrzebami lokalnego rynku pracy	PUP w Krapkowicach, szkoły	organizacje pozarządowe	2016 – 2025	budżet powiatu, budżet gminy
Działanie I.1.4 Rozszerzenie dostępności poradnictwa zawodowego i informacji zawodowej	PUP w Krapkowicach, szkoły	organizacje pozarządowe	2016 – 2025	budżet powiatu, budżet gminy
Wskaźniki	Liczba osób bezrobotnych			
	Liczba osób bezrobotnych z orzeczonym stopniem niepełnosprawności			
CEL STRATEGICZNY II: Wielokierunkowe wspieranie rodziny z dzieckiem				
CEL OPERACYJNY II.1: Kompleksowe wspieranie rodzin naturalnych z dziećmi				
Nazwa działania	Realizatorzy	Partnerzy	Czas realizacji	Sposób finansowania
Działanie II.1.1 Tworzenie powiatowych i gminnych systemów profilaktyki i opieki nad rodziną i dzieckiem	samorząd gminny, samorząd powiatowy	organizacje pozarządowe, szkoły, kościół	2016 – 2025	budżet powiatu, budżet gminy, budżet

				państwa
Działanie II.1.2				
Wspieranie rodzin we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do prawidłowego jej funkcjonowania poprzez pracę socjalną, pracę asystentów, pomoc finansową	samorząd gminny (ośrodki pomocy społecznej)	organizacje pozarządowe	2016 – 2025	budżet gminy, budżet państwa,
Działanie II.1.3				
Rozwój placówek wsparcia dziennego	samorząd gminny	organizacje pozarządowe, kościół	2016 – 2025	budżet państwa, budżet gminy
Działanie II.1.4				
Pozyskiwanie wolontariuszy do organizowania form spędzania czasu wolnego dzieci i młodzieży, wspieranie ich w nauce	samorząd gminny	organizacje pozarządowe, kościół, szkoły	2016 – 2025	budżet gminy, budżet państwa, inne źródła
CEL OPERACYJNY II.2: Zapewnienie profesjonalnej pomocy w postaci poradnictwa specjalistycznego rodzinom dotkniętym kryzysem				
Nazwa działania	Realizatorzy	Partnerzy	Czas realizacji	Sposób finansowania
Działanie II.2.1				
Pomoc w rozwiązywaniu problemów rodzinnych	samorząd gminny (ośrodki pomocy społecznej),	organizacje pozarządowe, policja,	2016 – 2025	budżet powiatu, budżet gminy,

	samorząd powiatowy (PCPR w Krapkowicach)	kościół, szkoły		budżet państwa
Działanie II.2.2 Zapewnienie pomocy psychologicznej, pedagogicznej, prawnej, socjalnej i poradnictwa rodzinnego, ze szczególnym uwzględnieniem ofiar przemocy	samorząd gminny, samorząd powiatowy	organizacje pozarządowe, kościół	2016 – 2025	budżet powiatu, budżet gminy, budżet państwa fundusze europejskie
CEL OPERACYJNY II.3: Organizowanie dzieciom zastępczych form opieki				
Nazwa działania	Realizatorzy	Partnerzy	Czas realizacji	Sposób finansowania
Działanie II.3.1 Wspieranie rodzin zastępczych w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, w rozwiązywaniu problemów	Samorząd powiatowy (PCPR)	Samorząd gminy, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Krapkowicach, szkoły, organizacje pozarządowe	2016 – 2025	budżet powiatu, samorząd gminy, budżet państwa
Działanie II.3.2 Pozyskiwanie kandydatów na rodziców zastępczych i prowadzących rodzinne domy dziecka	samorząd powiatowy (PCPR)	samorząd gminny, media	2016 – 2025	budżet powiatu, budżet państwa

Działanie II.3.3				
Tworzenie rodzinnych form pieczy zastępczej	samorząd powiatowy (PCPR)	samorząd gminny	2016 – 2025	budżet powiatu, budżet gminy, budżet państwa
Działanie II.3.4				
Szkolenie rodzin zastępczych	Samorząd powiatowy(PCPR)	ośrodki adopcyjne	2016 – 2025	budżet powiatu, budżet państwa
Działanie II.3.5				
Integracja rodzin zastępczych z ich środowiskiem lokalnym	PCPR w Krapkowicach, samorząd powiatowy	organizacje pozarządowe, szkoły	2016 – 2025	budżet powiatu, budżet państwa
Działanie II.3.6				
Promowanie rodzicielstwa zastępczego	PCPR w Krapkowicach, samorząd powiatowy	samorząd gminny, media, organizacje pozarządowe	2016 – 2025	budżet powiatu, budżet państwa
CEL OPERACYJNY II.4: Zwiększanie szans powrotu dziecka do rodziny naturalnej				
Nazwa działania	Realizatorzy	Partnerzy	Czas realizacji	Sposób finansowania
Działanie II.4.1				
Pomoc socjalna i specjalistyczna w kierunku szybkiego powrotu dziecka	Samorząd gminny (ośrodki pomocy społecznej),	organizacje pozarządowe	2016 – 2025	budżet powiatu, budżet

do rodziny	Samorząd powiatowy (PCPR)			gminy, budżet państwa
Działanie II.4.2 Wspieranie rodziny w funkcjach wychowawczych poprzez terapię rodzinną	Samorząd gminny (ośrodki pomocy społecznej), samorząd powiatowy (PCPR)	organizacje pozarządowe, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Krapkowicach	2016 – 2025	budżet powiatu, budżet gminy, budżet państwa
Działanie II.4.3 Bieżąca analiza sytuacji rodzin, których dzieci zostały umieszczone w zastępczych formach opieki	PCPR w Krapkowicach, ośrodki pomocy społecznej	organizacje pozarządowe	2016 – 2025	budżet powiatu, budżet państwa
Działanie II.4.4 Praca z rodziną biologiczną poprzez zintegrowanie działań ukierunkowanych na powrót dziecka do rodziny.	ośrodki pomocy społecznej, PCPR w Krapkowicach	organizacje pozarządowe	2016 – 2025	budżet powiatu, budżet gminy, budżet państwa
CEL OPERACYJNY II.5: <i>Wspieranie pełnoletnich wychowanków zastępczych form opieki</i>				
Nazwa działania	Realizatorzy	Partnerzy	Czas realizacji	Sposób finansowania
Działanie II.5.1 Organizowanie mieszkań chronionych	samorząd gminny, samorząd powiatowy	organizacje pozarządowe	2016 – 2025	budżet powiatu, budżet

				gminy, budżet państwa
Działanie II.5.2 Zapewnienie odpowiednich warunków mieszkaniowych usamodzielniającym się wychowankom opuszczającym pieczę zastępczą	samorząd gminny, samorząd powiatowy	organizacje pozarządowe, placówki opiekuńczo- wychowawcze, osoby pełniące funkcję rodziny zastępczej oraz prowadzących rodzinny dom dziecka	2016 – 2025	budżet gminy, budżet powiatu, budżet państwa
Działanie II.5.3 Pozyskiwanie środków unijnych na wspieranie wychowanków w procesie wchodzenia w dorosłe życie	Samorząd powiatowy (PCPR), Samorząd gminny (ośrodki pomocy społecznej)	organizacje pozarządowe, PUP w Krapkowicach	2016 – 2025	budżet powiatu, budżet gminy, budżet państwa, fundusze europejskie
Działanie II.5.4 Motywowanie wychowanków do podejmowania działań zapewniających samodzielną egzystencję	PCPR w Krapkowicach, osoby pełniące funkcję rodziny zastępczej oraz	organizacje pozarządowe, PUP w Krapkowicach	2016 – 2025	budżet powiatu, budżet państwa

	prowadzących rodzinny dom dziecka			
Działanie II.5.5 Zintegrowanie działań zmierzających do zapewnienia pracy	PCPR w Krapkowicach, PUP w Krapkowicach	ośrodki pomocy społecznej	2016 – 2025	budżet powiatu, budżet państwa, fundusze europejskie
Wskaźniki	Liczba dzieci powracających z pieczy zastępczej do rodzin naturalnych			
	Liczba umieszczonych dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej			
	Liczba nowo utworzonych i funkcjonujących form rodzinnej pieczy zastępczej			
	Liczba umieszczonych dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych			
CEL STRATEGICZNY III: <i>Wyrównywanie szans osób starszych, niepełnosprawnych i przeciwdziałanie ich wykluczeniu społecznemu</i>				
CEL OPERACYJNY III.1: <i>Zapewnienie sprawnie działającego systemu informacyjnego o możliwościach wspierania osób starszych i niepełnosprawnych</i>				
Nazwa działania	Realizatorzy	Partnerzy	Czas realizacji	Sposób finansowania
Działanie III.1.1 Upowszechnianie wdrażanych programów na rzecz osób niepełnosprawnych	samorząd powiatowy, samorząd gminny	organizacje pozarządowe	2016 – 2025	budżet powiatu, budżet gminy, budżet państwa, PFRON
Działanie III.1.2		Samorząd		

Aktualizowanie strony internetowej PCPR zawierającej informacje dla osób niepełnosprawnych.	PCPR w Krapkowicach	powiatowy	2016 – 2025	budżet powiatu
CEL OPERACYJNY III.2 : Zwiększenie uczestnictwa osób niepełnosprawnych w życiu społecznym.				
Nazwa działania	Realizatorzy	Partnerzy	Czas realizacji	Sposób finansowania
Działanie III.2.1 Likwidacja barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się w obiektach użyteczności publicznej i miejscu zamieszkania osób niepełnosprawnych	PCPR w Krapkowicach, samorząd gminny, samorząd powiatowy	ośrodki pomocy społecznej, PFRON	2016 – 2025	PFRON, budżet powiatu, budżet gminy
Działanie III.2.2 Wspieranie gmin w działaniach mających na celu pozyskanie środków transportu przystosowanych do przewozu osób niepełnosprawnych, w tym na wózkach inwalidzkich	samorząd gminny, samorząd powiatowy	PFRON, samorząd wojewódzki	2016 – 2025	PFRON, budżet gminy, budżet powiatu
Działanie III.2.3 Wspieranie organizacji pozarządowych w zakresie organizacji kultury, sportu, rekreacji i turystyki dla osób niepełnosprawnych	PCPR w Krapkowicach, samorząd gminny, samorząd powiatowy	organizacje pozarządowe	2016 – 2025	budżet powiatu, budżet gminy

<p>Działanie III.2.4</p> <p>Promowanie osiągnięć i sukcesów osób niepełnosprawnych, zwłaszcza twórczości artystycznej, kulturalnej oraz osiągnięć sportowych.</p>	<p>domy pomocy społecznej,</p> <p>ośrodki pomocy społecznej,</p> <p>PCPR w Krapkowicach,</p> <p>organizacje pozarządowe</p>	<p>media,</p> <p>PFRON</p>	<p>2016 – 2025</p>	<p>budżet powiatu,</p> <p>budżet gminy</p>
<p>Działanie III.2.5</p> <p>Wsparcie finansowe osób niepełnosprawnych w zaopatrzeniu w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze i sprzęt rehabilitacyjny oraz w uczestnictwie w turnusach rehabilitacyjnych</p>	<p>PCPR w Krapkowicach,</p> <p>samorząd powiatowy</p>	<p>PFRON,</p> <p>ośrodki pomocy społecznej</p>	<p>2016 – 2025</p>	<p>PFRON,</p> <p>budżet powiatu</p>
<p>Działanie III.2.6</p> <p>Pozyskiwanie środków unijnych na aktywizację społeczną i zawodową osób niepełnosprawnych</p>	<p>samorząd gminny,</p> <p>samorząd powiatowy</p>	<p>organizacje pozarządowe</p>	<p>2016 – 2025</p>	<p>fundusze europejskie,</p> <p>budżet powiatu,</p> <p>budżet gminy</p>
<p>Cel operacyjny III.3: Zwiększenie dostępu do usług opiekuńczych, opieki medycznej i rehabilitacji dla osób starszych i niepełnosprawnych</p>				
<p>Nazwa działania</p>	<p>Realizatorzy</p>	<p>Partnerzy</p>	<p>Czas realizacji</p>	<p>Sposób finansowania</p>
<p>Działanie III.1.1</p>				

Zwiększenie dostępu osób niepełnosprawnych do opieki medycznej, świadczeń rehabilitacyjnych	samorząd powiatowy samorząd gminny, instytucje służby zdrowia,	organizacje pozarządowe	2016 – 2025	budżet państwa, budżet powiatu, budżet gminy, środki PFRON
Działanie III.1.2 Podnoszenie jakości usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych	samorząd gminny, samorząd powiatowy, instytucje służby zdrowia	organizacje pozarządowe	2016 – 2025	budżet państwa, budżet powiatu, budżet gminy
Działanie III.1.3 Rozwój usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych	samorząd gminny, samorząd powiatowy, instytucje służby zdrowia	organizacje pozarządowe	2016 – 2025	budżet państwa, budżet powiatu, budżet gminy
Działanie III.1.4 Tworzenie mieszkań treningowych lub chronionych dla osób starszych i niepełnosprawnych	samorząd gminny, samorząd powiatowy,	organizacje pozarządowe	2016 – 2025	budżet państwa, budżet powiatu, budżet gminy

Wskaźniki	Liczba osób którym udzielono wsparcia w ramach rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych			
	Wysokość i forma udzielanego wsparcia w ramach rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych			
CEL STRATEGICZNY IV: Przeciwdziałanie dysfunkcjom społecznym				
CEL OPERACYJNY IV.1: Przeciwdziałanie uzależnieniom i ich następstwom				
Nazwa działania	Realizatorzy	Partnerzy	Czas realizacji	Sposób finansowania
Działanie IV.1.1 Diagnoza zjawiska problemów społecznych	samorząd gminny, samorząd powiatowy	policja, gminne komisje ds. rozwiązywania problemów alkoholowych, służba zdrowia, kuratorzy, szkoła, organizacje pozarządowe	2016 – 2025	budżet powiatu, budżet gminy, budżet państwa
Działanie IV.1.2 Przeciwdziałanie uzależnieniom poprzez edukację społeczną	szkoły, samorząd gminny, samorząd powiatowy	organizacje pozarządowe, Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna, policja, media	2016 – 2025	budżet gminy, budżet powiatu, budżet państwa, fundusze europejskie
Działanie IV.1.3				

Prowadzenie grup wsparcia dla osób uzależnionych i ich rodzin	samorząd gminny, ośrodki pomocy społecznej, grupy AA	organizacje pozarządowe	2016 – 2025	budżet państwa, budżet gminy
CEL OPERACYJNY IV.2: Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie				
Nazwa działania	Realizatorzy	Partnerzy	Czas realizacji	Sposób finansowania
Działanie IV.2.1 Udzielanie pomocy specjalistycznej osobom i rodzinom doświadczającym przemocy w rodzinie	Samorząd gminny, samorząd powiatowy	organizacje pozarządowe, policja, placówki służby zdrowia	2016 – 2025	budżet powiatu, budżet gminy, budżet państwa
Działanie IV.2.2 Organizowanie i prowadzenie programów profilaktyczno-wychowawczych dla dzieci i młodzieży.	szkoły, przedszkola, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Krapkowicach	policja, organizacje pozarządowe	2016 – 2025	budżet państwa, budżet powiatu, budżet gminy, fundusze europejskie
Działanie IV.2.3 Popularyzowanie zdrowego stylu życia bez uzależnień oraz organizowanie i wspieranie różnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci, młodzieży oraz	szkoły, policja, placówki służby zdrowia	samorząd gminny, samorząd powiatowy, organizacje pozarządowe,	2016 – 2025	budżet państwa, budżet powiatu, budżet

osób dorosłych		media		gminy
Działanie IV.3.2 Tworzenie grup wsparcia dla ofiar przemocy i ich rodzin	samorząd gminny (ośrodki pomocy społecznej), samorząd powiatowy (PCPR)	organizacje pozarządowe	2016 – 2025	budżet powiatu, budżet gminy, budżet państwa
Działanie IV.3.4 Prowadzenie programów korekcyjnych dla sprawców przemocy	samorząd powiatowy (PCPR)	organizacje pozarządowe, policja, sądy, ośrodki pomocy społecznej, służba zdrowia	2016 – 2025	budżet państwa
Działanie IV.3.5 Propagowanie wiedzy o mechanizmach i skutkach przemocy w rodzinie	samorząd gminny samorząd powiatowy, policja	organizacje pozarządowe, szkoły, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Krapkowicach	2016 – 2025	budżet powiatu, budżet gminy, budżet państwa
Wskaźniki	Liczba osób korzystających ze wsparcia w ramach przeciwdziałania przemocy w rodzinie			
	Liczba osób uczestniczących w <i>Programie Korekcyjno-Edukacyjnym dla Sprawców Przemocy w Rodzinie</i>			
	Zakres udzielanego wsparcia dla osób doświadczających przemocy w rodzinie			

Część V MONITORING I EWALUACJA

Monitoring poddaje ocenie efektywność realizowanych zadań strategicznych i osiągnięcia założonych efektów. Ewaluacja jest obiektywną oceną efektów uzyskanych w wyniku realizowanych działań. Systematycznie prowadzony monitoring i ewaluacja pozwolą uzyskać praktyczną wiedzę konieczną do podejmowania dalszych decyzji oraz wprowadzania niezbędnych aktualizacji. Monitorowanie i ewaluacja zapisów strategicznych polegać będzie na systematycznej ocenie realizowanych celów. Dla każdego celu strategicznego określono odpowiednie wskaźniki. Monitoring strategii będzie stałym i ciągłym procesem obserwacji ilościowych i jakościowych zmian wybranych wskaźników, mającym na celu zapewnienie informacji na temat skuteczności podejmowanych działań. Ewaluacja strategii będzie przeprowadzana corocznie, począwszy od roku 2017. Ocena założeń strategii będzie prowadzona przez PCPR w Krapkowicach na podstawie danych własnych, materiałów sprawozdawczych, informacji pozyskanych z jednostek zajmujących się realizacją zawartych w strategii zadań oraz innych dostępnych danych przekazywanych do PCPR w Krapkowicach od realizatorów merytorycznych poszczególnych działań, instytucji pomocy społecznej, organizacji pozarządowych i innych podmiotów. PCPR w Krapkowicach z zebranych danych będzie opracowywało sprawozdanie, które przedstawi Radzie Powiatu.

SPIS TABEL

Tabela nr 1 Liczba osób i rodzin objętych pomocą społeczną w poszczególnych gminach w latach 2012 – 2014	14
Tabela nr 2 Powody przyznania pomocy przez gminy w latach 2012 – 2014	15
Tabela nr 3 Nakłady finansowe na udzielone świadczenia z pomocy społecznej w gminach – zadania własne w latach 2012 – 2014	17
Tabela nr 4 Stopa bezrobocia w latach 2012 – 2014	18
Tabela nr 5 Bezrobotne kobiety i mężczyźni w latach 2012 – 2014	20
Tabela nr 6 Bezrobotni według wieku – stan na dzień 31.12.2014 r.	20
Tabela nr 7 Bezrobotni według wykształcenia – stan na dzień 31.12.2014 r.	21
Tabela nr 8 Bezrobotni znajdujący się w szczególnej sytuacji na rynku pracy – stan na dzień 31.12.2014 r.	22
Tabela nr 9 Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych według stażu pracy	24
Tabela nr 10 Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych według wieku	24
Tabela nr 11 Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych według wykształcenia	25
Tabela nr 12 Bezrobotni według stopnia niepełnosprawności – stan na dzień 31.12.2014 r.	26
Tabela nr 13 Wydatkowanie środków na aktywizację zawodową	28
Tabela nr 14 Alkoholizm i uzależnienia w powiecie krapkowickim w latach 2012 – 2014	31
Tabela nr 15 Wysokość środków finansowych przeznaczonych na profilaktykę rozwiązywania problemów uzależnień w gminach powiatu krapkowickiego w latach 2012 – 2014	32
Tabela nr 16 Przemoc w rodzinie w poszczególnych gminach powiatu krapkowickiego w latach 2012 – 2014	33
Tabela nr 17 Liczba interwencji dotyczących przemocy w rodzinie w latach 2012 – 2014	33
Tabela nr 18 Liczba osób doświadczających przemocy w rodzinie i stosujących przemoc w rodzinie w latach 2012 – 2014 z uwzględnieniem płci	34

Tabela nr 19 Liczba postępowań karnych oraz postępowań zakończonych aktem oskarżenia w sprawach dotyczących przemocy w rodzinie	35
Tabela nr 20 Liczba godzin wykorzystanych na porady prawne oraz psychologiczne w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Krapkowicach	36
Tabela nr 21 Liczba przestępstw kryminalnych w poszczególnych gminach powiatu krapkowickiego w latach 2012 – 2014	37
Tabela nr 22 Liczba odnotowanych samobójstw w poszczególnych gminach powiatu krapkowickiego w latach 2012 – 2014	38
Tabela nr 23 Formy rodzinnej pieczy zastępczej i liczba dzieci w nich przebywających w latach 2012 – 2014	40
Tabela nr 24 Powody umieszczenia dzieci w rodzinie zastępczej w roku 2014	43
Tabela nr 25 Liczba dzieci z orzeczeniem o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności przebywających w rodzinach zastępczych / rodzinnych domach dziecka w latach 2012 – 2014	43
Tabela nr 26 Formy wsparcia dla usamodzielnionych wychowanków w latach 2012 – 2014	45
Tabela nr 27 Wydatki na rodzinną pieczę zastępczą w powiecie krapkowickim w latach 2012 – 2014	46
Tabela nr 28 Wydatki na pełnoletnich wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych w powiecie krapkowickim w latach 2012 – 2014	47
Tabela nr 29 Koszty utrzymania dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2012 – 2014 (stan na dzień 31.12)	48
Tabela nr 30 Liczba mieszkańców DPS „Anna” w Krapkowicach oraz DSS „Św. Barbara” w Kamionku z podziałem na liczbę miejsc, liczbę mieszkańców i wiek	54
Tabela nr 31 Liczba mieszkańców DPS „Anna” w Krapkowicach oraz DSS „Św. Barbara” w Kamionku z podziałem na mieszkańców powiatu krapkowickiego i innych powiatów	54

SPIS WYKRESÓW

Wykres nr 1 Bezrobotni według wykształcenia – stan na dzień 31.12.2014 r.	21
Wykres nr 2 Bezrobotni znajdujący się w szczególnej sytuacji na rynku pracy – stan na dzień 31.12.2014 r.	23
Wykres nr 3 Osoby skierowane na leczenie w gminach powiatu krapkowickiego w latach 2012 – 2014	31
Wykres nr 4 Rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka funkcjonujące na terenie powiatu krapkowickiego – stan na dzień 31.12.2014 r.	40
Wykres nr 5 Liczba rodzin zastępczych / rodzinnych domów dziecka oraz dzieci w nich przebywających w latach 2012 – 2014	41
Wykres nr 6 Liczba rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka w 2014 r. w poszczególnych gminach powiatu krapkowickiego	41
Wykres nr 7 Liczba dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej w 2014 r. w podziale na poszczególne gminy powiatu krapkowickiego	42
Wykres nr 8 Liczba dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej w poszczególnych formach rodzinnej pieczy zastępczej w roku 2014 na terenie powiatu krapkowickiego	42
Wykres nr 9 Dzieci umieszczone w roku 2014 w rodzinnej pieczy zastępczej w poszczególnych przedziałach wiekowych	44

SPIS RYSUNKÓW

Rysunek nr 1 Schemat współpracy policji w ramach przeciwdziałania przemocy w rodzinie w powiecie krapkowickim	36
Rysunek nr 2 Przyczyny niepełnosprawności	50